

VASTWERKEN

jouw Marine, nu en straks

ALGEMENE VERENIGING VAN OUD- EN ACTIEF
DIENEND PERSONEEL VAN DE KONINKLIJKE MARINE

NIEUWE LOCATIE LANDELIJKE CONTACTDAG

INDONESIË 80 JAAR ONAFHANKELIJK

EEN AVOM-LID VERTELT: AB KARLSSON

REÛNIE LANDINGSVAARTUIGEN

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

VETERANENDAG 2025

SAIL AMSTERDAM

De Ma

REDACTIE

Redactie

Pieter Duijf
Freelance-journalist
Deken van Oppensingel 155
5911 AC VENLO
M: 06 103 139 70

Eindredactie

Hoofdbestuur

Correspondent in de West

Joop Kooijman

Vormgeving

www.editoo.nl

REDACTIE-ADRES

E: redactie@avom.nl

ADVERTENTIES/ACTIES

Hoofdbestuur

KOPIJ

Kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk 10 november 2025 in bezit te zijn van de redactie. E: redactie@avom.nl of per post: Pieter Duijf-Deken van Oppensingel 155-5911 AC Venlo.

VERSCHEIJNINGSDATUM

Medio december 2025

REALISATIE EN VORMGEVING

Editoo B.V., Veenendaal

OPZEGGING LIDMAATSCHAP

Kan alleen schriftelijk of per e-mail met ingang van het einde van het verenigingsjaar met inachtneming van een opzegtermijn van 4 weken.

LINKS AVOM:

W: www.avom.nl

ERELEDEN

H. Schellekens (oprichter) †

C. Oosterlaak (oprichter) †

H.C. Jongewaard †

Th.R.L. Luijckx †

G. Tigchelaar †

M.J.M. Borsboom

FOTO VOORZIJDEN OMSLAG:

Wim Brons bij AVOM-stand tijdens Veteranendag 2025 Den Haag

Officieel orgaan van de AVOM. Algemene Vereniging van Oud- en actief dienend personeel van de Koninklijke Marine. Beschermheer vice-admiraal René Tas

HOOFDBESTUUR

André van Duijvenvoorde

Voorzitter & aanspreekpunt
veteranenzaken
+31 (0) 625408207
voorzitter@avom.nl

Koos van der Spek

Secretaris &
Veteranenondersteuner, v/h
nuldelijnszorg
+31 (0) 625295307
secretaris@avom.nl

Gerard Kamp

Penningmeester
+31 (0) 651122456
gerard.kamp107@
kampmanagement.nl,
penningmeester@avom.nl

Wim Brons

Algemeen Bestuurslid & beheer
webshop
+31 (0) 622467441
w.brons@avom.nl
w.brons@gmail.com

POSTADRES HOOFDBESTUUR AVOM

Diepenbroekstraat 109a
3131 TB Vlaardingen

AVOM OP FACEBOOK:

<https://www.facebook.com/groups/avomnl>

Scan de QR code

Nog geen lid van de AVOM of abonnee van VastWerken?

Ga naar www.avom.nl en meld u direct aan!

SPONSORING

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door het vfonds.

LIDMAATSCHAP AVOM

Leden per jaar € 30,00.

CONTRIBUTIEREKENING

IBAN NL 07 INGB 0004 8978 12
t.n.v. AVOM Contributie
BIC INGBNL2A

EVENEMENTEN-REKENING

IBAN NL 96 ABNA 0549 4607 64
t.n.v. AVOM
BIC ABNANL2A

AVOM-SHOP

Wim Brons

M: 06 224 674 41
E: w.brons@avom.nl

LEDENADMINISTRATIE AVOM

Wim Brons

M: 06-22467441
E: w.brons@avom.nl

WEBMASTER

SiteMasters Webdevelopment
& Online marketing

VAST WERKEN

Verschijnt 4x per jaar. In maart, juni, september en december. De inhoud van de artikelen in VastWerken hoeft niet noodzakelijkerwijs de mening van het hoofdbestuur van de AVOM weer te geven.

De AVOM is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Brabant, nr. 402 59 764. De AVOM is aangesloten bij de Stichting Veteranenplatform.

03	VAN DE VOORZITTER
04	REÛNIE AVOM 2025
05	VERPLAATSING LOCATIE REÛNIE
05	80 JAAR ONAFHANKELIJKHEID INDONESIË
07	MARINE BENELUXDAGEN 1962
08	EEN AVOM-LID VERTELT: AB KARLSSON
10	80 JAAR INZET VOOR BESCHADIGDE MILITAIREN
11	REÛNIE LANDINGSVAARTUIGEN
11	VETERANENDAG 2025 DEN HAAG
14	NIEUWS VAN DE AFDELINGEN
15	HOORCOLLEGES WO II
16	CARIBISCHE BERICHTEN
17	MIDDAGRUST 1914 OP HR.MS. NOORD-BRABANT
18	SAIL AMSTERDAM TREKT 2,5 MIL- JOEN BEZOEKERS
20	BOEKENNIEUWS
20	MARINENIEUWS
23	VLAGGENSCHIP
24	RESCUE ZEELAND
26	VACATURES AVOM
28	MUSEUMNIEUWS
29	AVOM-DOELSTELLINGEN
29	EVENEMENTENKALENDER
30	EREGALERIJ
30	IN MEMORIAM
30	NIEUWE LEDEN
31	CONTACTGEGEVENS AFDELINGEN
32	AVOM-SHOP

In de derde uitgave van VastWerken van 2025 begin ik met een mededeling die ik niet leuk vind. Onze gewaardeerde secretaris, tevens voorzitter van de afdeling Zuid-Holland, John Huf, heeft in mei om persoonlijke redenen zijn functies neergelegd. Zowel voor het HB als voor de afdeling is dat een gevoelig besluit. John was nog niet zo lang in functie, maar bleek een uitstekende secretaris te zijn. De nieuwe website was een van zijn eerste wapenfeiten. Vanaf deze plaats dank ik John, mede namens de andere HB-leden, voor alles wat hij voor de AVOM, in beide functies, heeft betekend. John, het gaat je goed!

Het vertrek van John betekent wel, dat er vacatures in het HB zijn gekomen. Wij als bestuur vullen dat nu zo goed als mogelijk op, maar dat kan niet te lang duren. Momenteel hebben wij drie vacatures. Voor een daarvan zijn wij thans in gesprek. Ik roep u als meelevende leden op u te beraden op een functie in het HB. De AVOM is een mooie vereniging en verdient het niet mank door het leven te gaan.

Ongetwijfeld zal de secretaris van Zuid-Holland aan het vertrek van John aandacht schenken. Ik ga hem niet het gras voor de voeten wegmaaien. Ik merk wel op, dat het bestuur van Zuid-Holland nu bestaat uit twee leden. Versterking van het bestuur is dringend noodzakelijk. De bestuursactiviteiten in de afdeling worden zo goed mogelijk opgevangen, maar dat kan niet eeuwig duren. Op den duur gaat dat ten koste van het voortbestaan van de vereniging c.q. de afdeling.

Zoals u via de mail hebt vernomen is de locatie van de landelijke reünie van de AVOM verplaatst van Hollandsche Rading naar Den Helder. Dat komt door een verbouwing in het voormalige MOKH vanwege de geopolitieke situatie van dit moment. Het programma was zo goed als klaar. Net voordat ik de laatste puntjes op de 'i' wilde zetten, werden we afgebeld. Op dat moment stonden we met de rug tegen de muur. Voor zover dat mogelijk was hebben we een lijst van locaties gemaakt en afgewerkt. Dat was niet gemakkelijk. Uiteindelijk bood de Dukdalf ons de mogelijkheid om op woensdag 15 oktober 2025 toch onze landelijke contactdag te houden. De volgende opgave was een aansprekend programma te organiseren. Ook dat is gelukt. Daarom hoop ik u allen in oktober op de reünie persoonlijk te kunnen begroeten. Wellicht denkt iemand: "Weer Den Helder. Wat een eind", maar bedenk dat toen wij jong waren de reis naar de marinestad met enthousiasme werd ondernomen. Dat kan nu toch ook weer. Eens per jaar? U heeft inmiddels via de mail een inschrijvingsformulier ontvangen. Voor verdere informatie verwijst ik u naar de website en de affiche die in deze aflevering van Vast Werken is geplaatst.

Naar verluidt waren de Nationale Veteranendag in Den Haag en de Veteranendag KM een succes. Onze veteranen, postactieven en overige leden

hadden de gelegenheid elkaar te ontmoeten. Helaas was onze kraam in Den Haag niet optimaal bezet. Enkele leden van het HB waren vanwege ziekte verhinderd.

André E. van Duijvenvoorde,
Voorzitter AVOM.

REÛNIE AVOM 2025

Waar krijg je het nog....een Indische maaltijd en 2 bier voor maar 10 euro en gelijktijdig ook nog eens je oude maten ontmoeten.

Je kunt je aanmelden tot 30 september 2025, daarna ben je ketelaar.

Landelijke contactdag - woensdag 15 oktober 2025.

Locatie "de Dukdalf"
Hoofdgracht 4 1781 AA Den Helder
(de voormalige Rijkswerf), naast het Marinemuseum.

Er is voldoende parkeergelegenheid (gratis). De loopafstand vanaf het station is 15 minuten.

Voor leden/partners en begeleiders is de eigen bijdrage **€ 10,-**. Bij aankomst ontvangt u 2 consumptiemunten per persoon. Meerdere munten zijn verkrijgbaar bij de penningmeester tegen betaling (€ 10,- per vijf munten).

U wordt verzocht uw bijdrage over te maken op de AVOM evenementenrekening

NL 96 ABNA 0549 4607 64 met vermelding van uw naam en de naam van de partner/begeleider. De inschrijving sluit op 30 september 2025.

Na betaling ontvangt u **geen** bevestiging van inschrijving, uw bankafschrift is de bevestiging.

Ondanks de opgelopen averij in Hollandsche Rading (vml. MOKH) is het bestuur er toch in geslaagd u een aantrekkelijk programma aan te bieden.

09.45-10.15 uur: aankomst leden/partners en genodigden.

Ontvangst met koffie en gebak.

10.30 uur: openingswoord door de voorzitter.

10.45-11.30 uur: voordracht verzorgd door de Onderzeedienst over een nader te bepalen onderwerp.

11.30-13.00 uur: bar open. Gezellig samenzijn.

13.00 uur: Indische maaltijd

15.00- 15.30 uur: afscheid, einde contactdag.

Gedurende de contactdag is er gelegenheid het **Marinemuseum** en het **Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers**, eveneens gelegen op de voormalige Rijkswerf, te bezoeken. Met een museumjaarkaart of een veteranenpas is de toegang tot de musea gratis. Zij die niet over een dergelijke pas beschikken kunnen bij aankomst in het betreffende museum door opgave van naam en vermelding AVOM gratis toegang verkrijgen.

VERPLAATSING LOCATIE REÛNIE.

Zeer geachte leden,

Zoals u in VastWerken en op onze website hebt kunnen lezen zou de AVOM haar jaarlijkse reünie in het voormalige Marine Opleidingskamp Hilversum (MOKH) houden. Thans is dit de Korporaal Van Oudheusdenkazerne van de Koninklijke Landmacht. Tot mijn grote spijt deel ik u mede, dat de reünie in deze locatie niet doorgaat. Onze contactpersoon liet onlangs weten, dat in oktober 2025 de kazerne wordt verbouwd en er dan voor activiteiten geen gelegenheid is. Deze verbouwing heeft te maken met de aanscherping van hoofdtaak 1 van de krijgsmacht in relatie tot de geopolitieke situatie van dit moment. Jammer, want het programma met onder andere een rondleiding in de voormalige marinegebouwen en een bezoek aan het museum was al zo goed als

rond. Wij als bestuur begrijpen dat dit voor velen een teleurstelling is, want welke marineman kent het MOKH nou niet?

Het bestuur is naarstig op zoek gegaan naar een andere locatie. Dit wordt nu, net als verleden jaar, DE DUKDALF, Hoofdgracht 4, 1781 AA Den Helder. De datum blijft ongewijzigd, namelijk woensdag 15 oktober 2025. Wij zijn druk bezig met een nieuw, voor u aantrekkelijk, programma. Zodra dit rond is ontvangt u een uitnodiging met het programma en de juiste tijden.

*Mede namens het bestuur,
André van Duijvenvoorde.*

80 JAAR ONAFHANKELIJKHEID VAN INDONESIË

Na ruim driehonderd jaar een kolonie van Nederland te zijn geweest, wordt Nederlands-Indië in 1949 onafhankelijk. Hoe zag die strijd om onafhankelijkheid eruit?

Tekst: Jurre van Breugel - National Geographic

Het is 15 augustus 1945. Japan geeft zich over en de Tweede Wereldoorlog komt ten einde. Twee dagen later roepen president Soekarno en premier Hatta in het voormalige Nederlands-Indië via een 'proklamasie' de onafhankelijkheid van de nieuwe Republiek Indonesia uit.

Voor Nederland komt deze proclamatie totaal onverwacht. Men wist niet dat Soekarno tijdens de bezetting al met de Japanners in overleg was om Indonesië een bepaalde vorm van onafhankelijkheid binnen het Japanse rijk te geven. Na de capitulatie van Japan waren de toezeggingen van tafel, maar de onafhankelijkheidsdroom bleef levensecht.

Augustus 1945: onafhankelijkheid, moord en revolutie
In Jogjakarta vestigen Soekarno en Hatta een regering, met Soekarno als president. Beide leiders weten dat Nederland zijn kroonkolonie niet zomaar prijs zal geven. Daarom bezet de 'Republiek' belangrijke nutsbedrijven en infrastructuur, in afwachting van de reactie van Nederland. Deze periode wordt de 'bersiap' genoemd, Indonesisch voor 'wees paraat'.

Maar niet iedereen wil de diplomatie afwachten. In de provincies roeren nationalistische jongeren ('pemoeda's) zich. Voor hen gaat de proclamatie niet ver genoeg. Zij willen een 'revolusi': de kolonialisten moeten zo snel mogelijk verdwijnen.

Geweld wordt hierbij niet geschroomd. Duizenden Nederlanders, Indonesische Nederlanders en Chinezen worden bedreigd, misbruikt en vermoord. Soekarno en zijn regering zijn vanuit Jogjakarta niet bij machte om deze gewelddadigheid te stoppen. De jonge republiek dreigt in chaos ten onder te gaan.

Op 29 september landen Britse militairen in Indonesië. Onder leiding van Lord Mountbatten moeten zij – in opdracht van de Amerikanen – de rust op de archipel herstellen. Soekarno wil graag met de Engelsen om tafel om de onafhankelijkheid te bespreken.

De Engelsen staan daar welwillend tegenover. Mountbatten adviseert de Nederlandse regering om geen troepen naar Nederlands-Indië te sturen. De aanwezigheid van Nederlandse militairen zou bij de lokale bevolking niet gewenst zijn, zo is zijn opvatting.

De ‘pemoeda’s’ voelen niets voor buitenlandse inmenging, waardoor ook de Britten het doelwit worden van geweld. In Soerabaja slaat de vlam in de pan: de nationalistische doden een Brits militair, waarna een veldslag ontstaat waarbij duizenden Indonesiërs en enkele honderden Britten sneuvelen.

Terwijl gouverneur Huib van Mook de onderhandelingen start met Indonesië, komen de Nederlandse militairen in Indonesië in actie. Zij zijn tijdens de Japanse bezetting van Nederlands-Indië geïnterneerd of gevlucht, en pakken nu onder leiding van generaal Simon Spoor de wapens weer op.

In april 1946 nemen Spoor en zijn troepen Pesing in, waarbij veel burgerslachtoffers vallen. De Britten zijn furieus over deze actie, en in Nederland worden kamervragen gesteld naar aanleiding van de geweldsuitbarsting.

Hoewel Spoor ontkent dat er misdrijven zijn gepleegd, wordt er een officieel onderzoek ingesteld naar de gewapende handelingen. Uiteindelijk concludeert de onderzoekscommissie dat er geen buitensporig geweld is gebruikt. Spoor bezet intussen steeds grotere gebieden van Indonesië.

Ook de diplomatieke onderhandelingen worden voortgezet. Dat verloopt vrij stroef, maar in november 1946 wordt een conceptovereenkomst opgesteld. In het ‘Akkoord van Linggadjati’ wordt afgesproken dat Nederland zijn troepen terugtrekt en dat de bezette gebieden op termijn aan de republiek worden

overgedragen. De ‘Republiek’ zou vervolgens een vorm van onafhankelijkheid verkrijgen en samen met Nederland, Suriname en de Antillen de Nederlands-Indonesische Unie gaan vormen, met aan het hoofd de Nederlandse Kroon.

Na het ‘Akkoord’ keert de rust niet terug op de archipel. In sommige delen wordt het gewapende verzet zelfs alleen maar heviger. Dit leidt tot bloederige confrontaties tussen Nederlandse troepen en guerrillastrijders. Zo start kapitein Raymond Westerling een agressieve antiguerrilla actie op Zuid-Celebes (Sulawesi). Zijn eenheid, het Depot Speciale Troepen, omsingelt kampongs (Indonesische nederzettingen) en pakt daar alle van terrorisme verdachte personen op. Ze worden zonder proces geëxecuteerd.

Honderden tot duizenden mensen worden op deze manier om het leven gebracht. Hoewel de rust na de zogenoemde Zuid-Celebesaffaire terugkeert, is deze actie een van de gewelddadigste optredens van het Koninklijk Nederlands-Indië Leger (KNIL) in Indonesië.

In Nederland komt er vanuit de politiek en de maatschappij veel kritiek op het akkoord. De regering wordt verweten dat het Indonesië zomaar opgeeft. Kabinet-Beel I komt zodoende met een verdere invulling van het akkoord. Zo moet er een supranationale staat komen om een gezamenlijk beleid op economisch, defensief en politiek vlak te voeren. Ook gelden de afspraken niet voor Nederlands-Nieuw-Guinea.

De Tweede Kamer gaat akkoord met deze aangepaste versie, maar de ‘Republiek’ accepteert de aangepaste Nederlandse versie niet. Zodoende hebben beide partijen een eigen interpretatie van het akkoord. Desondanks wordt het op 27 maart 1947 ondertekend, in de hoop dat de plooiën in de maanden na het tekenen worden gladgestreken. Dat gebeurt niet.

Op 21 juli 1947 starten Nederlandse troepen een nieuwe militaire campagne: Operatie Product. Het doel is om grote gebieden van Java en Sumatra, waar waardevolle plantages zijn, opnieuw onder Nederlands bewind te brengen. De staat is immers bankroet na de Tweede Wereldoorlog. Ondanks de weerstand wordt de campagne doorgezet.

De internationale gemeenschap veroordeelt Operatie Product fel, en dwingt Nederland een staakt-het-vuren af te kondigen. Desondanks laait het geweld weer op, met als bekendste uitbarsting het ‘Bloedbad van Ragawede’: Nederlandse troepen vermoorden vrijwel de hele bevolking van het dorp Ragawede, meer dan 400 mensen. Ondertussen onderhandelt men over een permanente wapenstilstand.

Omdat nieuwe onderhandelingen op niets uitlopen, besluit de Tweede Kamer om de impasse met militair ingrijpen te doorbreken. Operatie Kraai moet de guerrilla’s én de ‘Republiek’ Indonesië van de kaart

vegen, in de hoop onderhandelingen te kunnen voeren met andere, gematigdere bewindvoerders.

Het doel van Operatie Kraai is het bezetten van Jogjakarta en de resterende gebieden van de 'Republik'. Door Soekarno en zijn regering te arresteren zou de 'Republik' stuurloos raken, en in feite op houden te bestaan. Op 19 december 1948 landen Nederlandse parachutisten in Jogjakarta. Ze arresteren Soekarno; het KNIL bezet Java. Opnieuw wordt er vanuit de internationale gemeenschap woedend gereageerd.

Onder internationale druk gaan Nederland en de 'Republik' opnieuw in gesprek. In de 'Van Roijen – Roemverklaring' wordt afgesproken dat alle gevangenen worden vrijgelaten, de guerrillastrijd wordt gestaakt en de 'Republik' haar verloren gebieden terugkrijgt. Belangrijker nog: Indonesië wordt een soeverein land.

Tussen augustus en december 1949 onderhandelden Nederlandse en Indonesische diplomaten in Den Haag over hoe de Indonesische onafhankelijkheid moet worden vormgegeven. Er wordt een soevereiniteitsoverdracht getekend en verschillende samenwerkingsovereenkomsten op sociaal, militair en economisch vlak opgesteld. Dat verloopt relatief soepel, al zijn er enkele heikele punten: de grote staats-schuld en de kwestie Nederlands-Nieuw-Guinea.

Op 27 december wordt de soevereiniteit van Nederlands-Indië overgedragen aan haar opvolger, de Verenigde Staten van Indonesië. Nederland en Indonesië vormen vanaf dat moment de gelijkwaardige Nederlands-Indonesische Unie, maar deze komt in de praktijk niet van de grond.

In 1956 heft Indonesië de Unie eenzijdig op, waarmee ook de laatste bestuurlijke banden met de voormalige kolonisator worden gebroken. In maart 2020 biedt koning Willem-Alexander tijdens een staatsbezoek excuses aan voor het geweld dat is gebruikt door de Nederlanders tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd.

(Bron: National Geographic, augustus 2025)

MARINE BENELUXDAGEN 1962

Op 21 september 1962 werden de Marine Beneluxdagen in Amsterdamse haven gehouden met links op de foto het Belgische marineschip 'Kamina' (A957) en rechts Hr. Ms. torpedobootjager 'Holland' (D808) en midden de onderzeeboot Hr. Ms. 'Zeehond' (S809).

Foto is afkomstig uit de Beeldbank van het Nationaal Archief.

Fotograaf: Joop van Bilsen/Anefo.

EEN AVOM-LID VERTELT: AB KARLSSON

Nog eens een Nieuw-Guinea veteraan met een ode aan de stoomzuigermachine

Door Ab Karlsson

Nu ik bijna 90 jaar oud ben en op de altijd zo gezellige veteranenreunies helaas geen bekenden meer tegen kom, geen visiteafspraken meer kan maken met mijn maatje Ko de Kam uit Souburg († 18 mei 2022), vertrouw ik mijn herinneringen aan mijn 6 jaar diensttijd bij de Koninklijke Marine aan het papier toe, opdat de verhalen niet verloren gaan.

In het bijzonder het patrouilleren met de Hr. Ms. Johan Maurits van Nassau F802, in de wateren van Nederlands-Nieuw-Guinea, waarbij Nederland zich opwierp als hoeder van de oorspronkelijke bevolking: de Papoea's.

Mijn verhaal begint in 1952 met de opleiding in het Marine Opleidingskamp in Hollandsche Rading (MOKH) gelegen in de bossen nabij Hilversum

Mijn interesse en opleiding lagen in de machinekamer. Ik leerde er alles over stoomzuigermachines, bijvoorbeeld het pas maken van de krukas metalen, smeren en uitlijnen, inspecteren en vervangen, het zogenaamde krukken en kruizen, echt prachtige oude scheepvaarttechnieken. Op deze bewerkelijke schepen was altijd

werk te doen. In de machinekamer moest je stevig aanpakken. Ik raak enthousiast en praat graag over de winkel van armen en benen, zoals we dat als stokers onder elkaar noemden.

Ervaring kreeg ik op de HNLMS Jan van Brakel, een oude mijnenlegger die na de Tweede Wereldoorlog werd ingezet bij mijnenvoegoperaties in Nederlands-Indië en die ook in 1955 weer machineklaar moest zijn om mee te patrouilleren in Nieuw-Guinea. Ik leerde om oude mijnen uit te smelten met stoom om dieptebommen te maken. Voor dit gevaarlijke werk, dat buiten de haven moest gebeuren bij het Veerse gat, kreeg ik 4 gulden gevarengeld per dag. 's Avonds gingen we met een binnenschip de haven in om in het mooie Veere aan land te gaan. Er stonden één kerk en één kroeg.

Op 1 februari 1955 was ik er klaar voor: het vertrek met de Hr. Ms. Johan Maurits van Nassau F802 op naar Nieuw-Guinea (getekend voor 1 ½ jaar) met als doel de kolonie te beschermen tegen een overname door Indonesië. Het westelijk deel van Nieuw-Guinea maakte deel uit van Nederlands-Indië, maar was eind 1949 buiten de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië gebleven. De Indonesische leider Soekarno wilde Nederlands Nieuw-Guinea

zo snel mogelijk inlijven en wij moesten dat voorkomen.

Discipline en Inspectie aan boord was streng, je zorgde echt wel dat alles in orde was. In de machinekamer was het broeierig warm. Je zweette zo veel dat je na een dienst echt je schoenen leeg kon kiepen. Bij het eten kreeg je dan wat extra's, namelijk zouttabletten.

De broek van Bertha die werd opgehangen en voor verkoeling moest zorgen, bleek dikwijls niet groot genoeg. Bovendien kreeg je meestal de roetvlagen weer regelrecht terug gewapperd in het gezicht.

We waren een hecht groepje stokers en hadden ook veel contact met de 'kouwe boel'. Zij deden ook de technische dienst, maar dan alles buiten de machinekamer. Mijn beste maatje Ko zat bij de 'kouwe boel' en was een goed technicus. Geregeld kreeg iedereen een CR, een Coduite. Dan werd je beoordeeld. Na 2 jaar kon je je brevet halen voor olieman. Dat scheelde toch weer 9 gulden in de maand.

Onderweg naar Singapore passerden we de evenaar in de Straat van Kalimantan, ter hoogte van Pontianak op 't eiland Borneo. Voor velen was het een mijlpaal om voor het eerst de evenaar te passeren. Het was een bijzondere

ontmoeting en leuke herinnering want de zeegod Neptunus kwam aan boord (een belangrijke God voor zeevaarders). Ik werd ondergedompeld, zogenaamd gedoopt, in een onherkenbare smurrie, kreeg een halve borrel jenever en een volle borrel met zout zeewater en kreeg als doopnaam BLIEKje.

Daarna verder naar eindbestemming Sorong en naar de vaste aanlegplaats in Biak. Van daaruit begon het patrouilleren van eiland naar eiland. Ik ben nog steeds blij dat ik altijd heb kunnen varen en niet op de vaste wal heb moeten werken. De marine had namelijk ook veel landingsvoertuigen om op kleine eilanden te kunnen landen voor onder andere troepentransport, bevoorrading van materieel en voedsel enzovoorts.

Biak was een belangrijk eiland omdat daar ook een Marine vliegveld was en er dus vliegtuigen konden landen. Zo vloog ik eens mee met een klein vliegtuig genaamd de Kroonduif naar de andere eilanden om daar de machinekamers van de landingsvoertuigen te bedienen. Dat deed ik

super graag! In de machinekamer voelde ik me op mijn plek en daar kon ik goed werk verrichten. Niet alleen ik werd overgeplaatst. Met dit vliegtuigje vloog ook lokale bevolking mee met de meest verrassende bagage; huisraad, dieren, kippenhokken et cetera.

Van het landschap waarover we vlogen herinner ik me dat het eruit zag als uitgestrekte boerenkoolvelden. Overal op de eilanden waren bijzondere en welkome ontmoetingen, zo ook met de oorspronkelijke bewoners van de provincie Papoea. Een vredelievend volk ondanks de speren die ze dicht op hun lijf bij zich droegen. Ze konden nog niet echt zelfstandig zijn en waren blij met de Nederlandse steun. Zo zag je in Hollandia (de hoofdstad) bijvoorbeeld dat er steeds meer opgeleide verpleegkundigen kwamen. We hadden een dokter aan boord die veel goed werk deed. De Johan Maurits liet een sloep met een medisch detachement uitvaren naar Saonek (afdeling West Nieuw-Guinea) waar spreekuur werd gehouden en vaccinaties werden uitgevoerd.

Op Koninginnedag 30 april was het overal feest. Onze korporaal die als hobby fotografie had heeft de vele plaatjes geschoten die je bij hem kon bijbestellen (niets voor niets).

Tijdens de weekenden en als je geen dienst had, kon je naar verlofcentrum Ifar (vlak bij Hollandia), maar dan wel in burgerkleding. Hier was ook een militair kampement 'Sentani'. Na een zware wandeltocht (Ifar ligt 2160 m hoogte en is lekker koel) bereik je het oorlogsmonument, Mac Arthur Hill. Verder was er niet veel te beleven volgens mij, ik herinner me alleen dat er een Chinees woonde die angstvallig zijn dochters binnenhield als er marinemannen in de buurt gespot waren.

Na 1½ jaar kon ik de opleiding tot korporaal doen maar dat betekende bijtekenen voor nog eens anderhalf jaar. Ik koos er echter voor om terug te gaan naar mijn lief in Nederland met het vliegtuig, die er overigens 3 dagen over deed. Naast de herinneringen en verhalen nam ik een mooie gepre-

pareerde paradijsvogelstaart mee en Mata Biak stenen, oog wel het oog van Petrus genoemd. Het was het afsluitschelpje van de Turban schelp die alleen op en rond het eiland Biak voorkomt. Ik heb er een mooie ring mee laten maken.

De stoomzuigermachines bleven mijn interesse houden en ik was inmiddels goed bekend met de machinerie. Daardoor had ik

nog anderhalf jaar mooi werk op de jagers die ingevaren moesten worden op de Noordzee. Nederland had 12 onderzeebootjagers, genoemd naar de provinciën, waaronder de Hr. Ms. Zeeland.

Het is bizar en bijzonder hoe deze tijd bij de marine me voor de rest van mijn leven heeft gevormd en hoe herinneringen zo 'levend' kunnen blijven. En, hoe ik nog met verwondering en enthousiasme

over de techniek van de machinekamer/de stoomzuiger machines kan praten.

IN 1945 OPGERICHTE BNMO PIONIERDE IN VETERANENZORG EN GEHANDICAPTENSPOORT

80 JAAR INZET VOOR BESCHADIGDE MILITAIREN

Doorn - De Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers (BNMO) vierde op zaterdag 30 augustus zijn 80-jarig bestaan met onder meer een forum over '80 jaar belangenbehartiging, lotgenoten-contact, samenwerking en toekomstbestendigheid', mini-Invictus Games en de presentatie van een boek over de geschiedenis van de BNMO en de rol van de wereldberoemde actrice Audrey Hepburn daarin. Voorts ging met de (symbolische) uitreiking van de eerste draaginsignes voor de erkende militaire oorlogs- en dienstslachtoffers een lang gekoesterde wens van de BNMO in vervulling.

De BNMO werd niet toevallig net na de Tweede Wereldoorlog op 25 augustus 1945 opgericht. De behoefte aan de bond ontstond al na de meidagen van 1940 toen bleek dat de Nederlandse overheid gewonde militairen na een korte behandeling in de steek liet. Dankzij een particulier initiatief werden zij opgevangen op landgoed 'Kareol' in Aerdenburg dat als herstellingsoord was ingericht. Daarmee werd niet alleen de kiem gelegd voor de bond, maar ook voor

het kort na de oorlog geopende Militair Revalidatie Centrum in Doorn. De BNMO stelde zich in 1945 tot doel de belangen van de gewonde (oud-) militairen, hun gezinnen en weduwen te behartigen en te strijden voor goede nazorg en betere (invaliditeits) pensioenen.

Mede dankzij een inzamelingsactie van de wereldberoemde filmster Audrey Hepburn kon in 1958 door koningin Juliana het BNMO-woonoord voor invalide militairen worden geopend. Voorts stond de BNMO aan de basis van onder meer de World Veterans Federation (1950) en de Nederlandse Invaliden Sportbond (1961), nu Gehandicaptensport Nederland. In 1984 opende koningin Beatrix, de beschermvrouw van de BNMO, het BNMO-centrum dat nu als onderdeel van het Nederlands Veteraneninstituut nog steeds als zorgcentrum voor veteranen fungeert. De BNMO droeg zo niet alleen bij aan de totstandkoming van het veteranenbeleid in Nederland, maar ook aan het Veteraneninstituut (2000) en de Veteranenwet (2012). Sinds 2014 heeft de BNMO zich ook opengesteld voor medewerkers van de NS, politie, brandweer, ambulance en boa's die door hun werk beschadigd zijn geraakt. Zij kunnen met partners en andere gezinsleden ook deelnemen aan de verbindende en versterkende programma's die de BNMO

al vanaf de jaren zeventig aanbiedt aan beschadigde militairen en hun thuisfront.

De viering op 30 augustus bij het Nederlands Veteraneninstituut in Doorn begon met een ochtendgedeelte met speciale genodigden, onder wie een vertegenwoordiger van het Koninklijk Huis, Kamerleden, de Nationale Ombudsman, de HDP van het ministerie van Defensie, de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht, vertegenwoordigers van de vier krijgsmacht-delen, de Korpsleiding Nationale Politie, het Vfonds en vele anderen. Daarin werden ook de toekomstplannen van de BNMO toegelicht in een continue veranderende wereld, die zich kenmerkt door toenemende gewapende conflicten, met alle gevolgen voor militairen van dien. Het middagprogramma bestond uit tal van sportieve en creatieve activiteiten voor BNMO-leden, hun gezinnen en de symbolische uitreiking van de eerste draaginsignes voor de erkende militaire oorlogs- en dienstslachtoffers.

REÜNIE LANDINGSVAARTUIGEN

REÜNIE LANDINGSVAARTUIGEN HR.MS.L9607- L9608-L9609 MARINIERS 1961-1962 LCPR'S-LCA'S NIEUW-GUINEA

De komende reünie Landingsvaartuigen Mariniers 1961-1962 Nieuw-Guinea staat gepland op 4 maart 2026 op het Marine Evenemententerrein in Amsterdam. Vanaf 10:00 uur is iedereen daar welkom.

Aanmelden:

Ed Veldwijk – Hoogboomstraat 31 – 3755 SE Eemnes
E: landingsvaartuigennieuwguinea@gmail.com
M: 06-51350373

VETERANENDAG 28 JUNI 2025: 'WE MOETEN MEER

STILSTAAN BIJ WAT MENSEN HEBBEN GEGEVEN'

Op het Malieveld in Den Haag wordt de jaarlijkse Nederlandse Veteranendag gehouden. Koning Willem-Alexander en premier Schoof waren dit jaar aanwezig. Er was dit keer geen defilé omdat er door de NAVO-top eerder deze week niet genoeg politie beschikbaar is.

Sinds 2005 vindt op de laatste zaterdag van juni Veteranendag plaats, opgezet als nationaal evenement waar Nederland zijn meer dan 100.000 veteranen bedankt voor hun inzet.

Normaal is het defilé altijd het hoogtepunt. Zo'n 4000 veteranen en militairen lopen dan rond de Hofvijver, gevolgd door historische legervoertuigen. Traditiegetrouw neemt koning Willem-Alexander het defilé af op de Kneuterdijk. Nu er geen defilé was, stond de koning in de Konink-

lijke Schouwburg, om de hoek bij het Malieveld. Daar ging hij in gesprek met verschillende veteranen.

Een van de verhalen die de koning misschien heeft gehoord is dat van Dave van Kollenburg (36) uit Boxtel. Van Kollenburg was 21, toen hij 4,5 maand in Afghanistan werd ingezet. "Het is heel heftig om daar als kind heen te gaan", vertelde hij bij Omroep Brabant. Eén gebeurtenis raakte Van Kollenburg diep. Dat was toen hij na een aanval van de Taliban een crèche binnenliep. "Dat was heel heftig. Er lag een baby van tien maanden, in brand. Het gekrijts..." Hij nam het kind mee, maar moest toezien hoe het stierf. Van een tolk hoorde hij dat haar vader zei: "Het was toch maar een meisje".... "Meisjes stellen daar niet veel voor en dat deed me veel", zegt Van Kollenburg geëmotioneerd. "Hallo! het is wél een mensje!"

Een paar jaar later verliet hij defensie. Van Kollenburg hoopte het leven weer op te pakken, maar de oorlogservaringen achtervolgden hem. "Ik kreeg flashbacks, nachtmerries, werd paranoia. Zelfs bij de sportschool dacht ik dat een vuilniszak een bom kon zijn." De diagnose PTSS volgde. Van Kollenburg kreeg gedragstherapie. "Ik heb ermee leren omgaan, maar ik ben er nog steeds niet", zegt hij. "Ik ga met de dood naar bed en word ermee wakker."

De zorg voor veteranen nog steeds niet helemaal goed geregeld is volgens de Gelderse gedeputeerde Peter Drenth. Hij wijst er bij Omroep Gelderland op dat gemeenten in Nederland een zorgplicht hebben voor veteranen, maar die vaak niet of nauwelijks invullen. Vaak weten ze niet eens wie veteraan zijn en welke hulp ze eventueel nodig hebben.

"Veel gemeenten zijn zich er niet van bewust welke rol ze hebben bij de uitvoering van de Veteranenwet. Breed in Nederland vind ik dat we meer stil mogen staan bij de mensen die voor vrede en veiligheid gegeven hebben wat ze konden geven", aldus Drenth. "Daar mogen we iets zorgvuldiger mee omspringen."

Ingewikkeld hoeft een goede 'nazorg' voor veteranen niet te zijn, zegt Stefan Hop van de Bond van Defensiepersoneel. "Regel vrij voor een kind, om zo zijn of haar militaire ouder te verwelkomen bij terugkomst van een missie", aldus Hop. "Denk dan ook aan aangepaste vakanties."

Hop raadt ook aan om meer aandacht te besteden aan de partner en kinderen van veteranen en de spanningen die er thuis kunnen zijn. Juist omdat die net zo goed moeten leren omgaan met wat de militairen hebben meegemaakt.

Veteraan Van Kollenburg uit Boxtel heeft zich die raad alvast ter harte genomen. Samen met zijn vrouw heeft hij een bedrijf opgezet dat ornamenten en urnen maakt voor veteranen en anderen. "Ik besloot rouw niet langer als een donkere rand te zien", schrijft hij op zijn website. "Ik wil mensen helpen om op een stijlvolle, warme manier stil te staan bij afscheid."

Natuurlijk was ook de AVOM vertegenwoordigd met een eigen stand en kende een bevredigende aanloop.

(Bron: o.a. NOS)

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

AFDELING

BRABANT-OOST

Gezien een aantal telefoontjes, die ik ontving is de verplaatsing Contactdag AVOM van Hilversum naar de Duldalf niet in goede aarde gevallen, want de lange reis en 't NS prijskaartje is voor menigeen een struikelblok zeker voor de 80 plussers van wie er ook zijn die hulpbehoefstig dus een begeleider meenemen.

Zelf val ik onder de laatste categorie en ga ik wel, dan voor dag en dauw opstaan maakt het een vermoeiende dag. 't Is jammer, het uiteenvallen van onze leden op deze manier is niet bevorderlijk om contacten te houden. Helaas moeten wij constateren dat het in onze regio ook van toepassing is hoe me het ook wendt of keert we willen wel maar de opkomsten op diverse activiteiten dalen bijna tot het nulpunt zelfs een Blauwe Hap trekt velen niet meer over de streep. Met vallen en opstaan proberen wij nog aan de bak te staan. Het klinkt allemaal somber, toch wensen wij dat onze leden ieder op zijn manier een kans ziet om als het even kan op AVOM activiteiten zowel landelijk als regionaal zijn gezicht nog eens te laten zien 't is moeilijk maar pluk een dag!

Frits Heidendaal

AFDELING

SALLAND

De afdeling Salland opent elk jaar het nieuwe ontmoetings-seizoen op de 2e dinsdag van augustus met een BBQ. Reeds meerdere jaren worden ook de algemene leden uit de regio en de leden van de voormalige afdelingen Fries-

land, Groningen, Drenthe, Veluwe en Achterhoek uitgenodigd omdat daar geen activiteiten meer worden gehouden. Tot nu toe met weinig succes. Dit jaar echter hadden we totaal 44 deelnemers waarvan minder dan de helft leden met partners/begeleiders van de afdeling Salland zelf. Publicaties in VastWerken, Alle Hens, Checkpoint en regionale bladen hebben zeker daartoe bijgedragen, maar ook de direct mailing(post) en E-mail mailings hebben mede tot dit resultaat geleid.

De deelnemers kwamen uit alle uithoeken van de hele regio. Velen spraken hun waardering erover uit dat zij ook mee konden doen aan deze afdelingsactiviteit en genoten met volle teugen van de wederzijdse contacten met natuurlijk veel oude marine verhalen maar ook actuele onderwerpen als de geo-politieke militaire situatie kwamen aan de orde.

Na een geweldig culinaire ervaring in het partycentrum van de Camping Si-es-an in Balkbrug bleef men nog hangen tot diep in de avond. Voor de zieken die zich hadden moeten afmelden en van de afdeling waren er wenskaartjes om de verbondenheid te betonen. Het mooie warme weer droeg natuurlijk ook bij tot dit succes. Diverse deelnemers waren zo ver-

rukt van de ambiance dat zij besloten hebben zich te laten overschrijven naar de afdeling Salland, mede vanwege het jaarprogramma. Zie de AVOM evenementenkalender. Van harte welkom.
Jan Hopster

**Marinus Willem de Bruin,
Geboren Bergambacht 9 januari
1940, overleden Apeldoorn 30 juli
2025.**

Onze trouwe vriend Marinus, ruim vierentwintig jaar lid van de AVOM, zal door de actieve groep Sallandse leden worden gemist. Het verlies van Marinus de Bruin kwam voor ons met een schok hij had zich zelfs nog aangemeld voor de regionale AVOM reünie op dinsdag 12 augustus aanstaande.

AFDELING

ZUID-HOLLAND

Bijdrage VastWerken september 2025 afd. Zuid Holland

De achter ons liggende periode hebben wij naast de Oploopmiddagen in de Van Ghent Kazerne de volgende evenementen plaats gevonden.

3 juni 2025 Wederom weer een visje gegeten bij de Watersport Vereniging Hoek van Holland. Het team van Teun Krijthe had weer voor een lekker gebakken vis gezorgd en de ruim 50 gasten waaronder 20 leden van de COM afdeling Den Haag hebben hiervan genoten mede onder het genot van een biertje. De loterij was een succes en menigeen ging met een prijs naar huis. De Westlandse bloemen niet te vergeten 28 juli 2025. Tijdens de Veteranendag op het Malieveld in Den Haag was de AVOM met een stand aanwezig verzorgd en bemand

door Wim Brons. Wim kreeg een aantal uren assistentie van Freek en Adriaan. Wij konden aantal bezoekers en leden van de AVOM ontvangen. Voor het goede doel (Hulphonden) werden een aantal artikelen verkocht. De organisatie was dit jaar zeer bescheiden met het vertrekken van consumptiebonnen. Het weer was uitstekend en het aantal bezoekers leek mij groter dan het aantal veteranen. De Minister van Defensie bezocht de stand naast ons (Oud Vrouwelijk Marine Personeel) maar helaas niet die van de AVOM
5 juli 2025. Reünie 360 jaar Korps Mariniers en 60 jaar COM. Vele be-

kenden ontmoet waaronder één lid van onze afdeling. Het terrein was overzichtelijk ingedeeld en keuze uit diverse maaltijden was goed georganiseerd.

Aan H.G.M. van der Hoeven werd bij hem thuis de oorkonde en speld door uw secretaris uitgereikt.

Door de COM Afdeling den Haag werden onze leden voor de BBQ op dinsdag 12 augustus 2025 uitgenodigd. Vijf leden hebben zich voor deze BBQ aangemeld.

Door het aftreden van onze voorzitter en penningmeester hebben dringend aan nieuwe bestuursleden. Als interim treden nu op Koos

van der Spek voorzitter en Gerard Kamp als penningmeester. Uw aanmelding voor een bestuursfunctie zien wij graag tegemoet waardoor het voortbestaan van de afdeling is bestendig.
Adriaan van Stolk.

HOORCOLLEGES WO II

WO II vanuit zee – een nieuwe benadering
Derde en laatste reeks hoorcolleges over WOII door Ynskje Penning bij de HOVO Noord-Noord-Nederland - van 24 september t/m 3 december

Na twee eerdere college-reeksen bij de HOVO over de Tweede Wereldoorlog tot mei 1943 en over de oorlog in de Pacific, sluit ik de serie af met tien hoorcolleges over de afloop van de Tweede Wereldoorlog. Daarbij trek ik indien mogelijk de gebeurtenissen uit WOII door naar het heden.

In 1943 wordt de strijd op de Atlantische Oceaan steeds heviger. Er zijn zoveel schepen getorpedeerd dat veel Britten honger lijden. Toch gaat Groot-Brittannië net niet ten onder. Generaal Dönitz erkent dat hij de oorlog op zee verloren heeft, maar de strijd gaat onverminderd voort.

Grote troepentransporten vanuit de USA en Canada zijn op gang gekomen. In de zomer van 1943 vallen de geallieerden Sicilië binnen en onder leiding van generaal Patton veroveren ze het eiland.

Daarna trekken de geallieerden Italië binnen. Intussen treffen de geallieerden voorbereidingen voor D-Day. De landing verloopt succesvol maar onder generaal Bradley komen de legers geen stap verder. Patton wordt ingezet en er komt vaart in de opmars, totdat de verloren strijd in Hürtgenwald onder generaal Bradley losbrandt met tienduizenden geallieerde doden. Het Ardennenoffensief is het gevolg.

Ten slotte kijken we terug op de terugreis van de troepen naar huis en het begin van de Koude Oorlog. Hoe moet het verder?

Programma

1. De stand van zaken in mei 1943. De invasie op Sicilië.

2. De strijd op de Atlantic. De grote onoverwinnelijke

Duitse slagschepen. De U-boten moeten de strijd in het voordeel van Hitler beslissen.

3. De indrukwekkende rol van de Polen tijdens WOII met premier generaal Sikorski aan het hoofd. Het leger van generaal Anders. De moorden van Katyn. Het oprukken van het Rode Leger.

4. De bijna mislukte invasie in Italië onder generaal Clark. Door heftig verzet van de Duitsers onder generaal Kersselring breekt een strijd uit die twee jaar zal duren. Het lot van Mussolini, het grote voorbeeld van Hitler.

5. De strijd op de Atlantic en op de poolzeeën. De belangrijke rol van Groenland en van IJsland. Hoe de bevolking die bemoeienissen ervoer.

6. Voorbereidingen voor de invasie in Normandië. De Atlanticwall en Organisation Todt. Mulberry havens en Hobart's funnies. Desinformatie, propaganda en misleiding. En de verzwegen en dramatisch verlopen landingsoefening bij Slapton Sands. De invasie: D-Day

7. Grote problemen in Frankrijk na de invasie. De heggenoorlog. Het onbegrip tussen kantoor- en frontofficieren. Verschillen van inzicht tussen Bradley en Patton.

8. Geallieerde hoofdkwartier in Londen, V1- V2 raketten vanuit Nederland. Legerbevoorrading en het belang van de haven van Antwerpen.

De dodelijke val van Hürtgenforrest met ca 60.000 geallieerde slachtoffers. Daarop volgend het Ardennenoffensief.

9. Nederland tijdens WOII. De spoorwegstaking en de hongerwinter. Het Englandspiel. Een geallieerde inva-

sie bij Hoek van Holland? Festung Hoek van Holland. De rol en de tanende macht van de Nederlandse regering in ballingschap.

10. Berlijn ingenomen door de Russen. Afloop van de oorlog. Overgave op zee. De terugtocht van de troepen naar huis. De koloniën? Dood van Roosevelt, Churchill weggestemd. Overleg in Berlijn. De Koude oorlog. De inzet van Patton en zijn dood. Doden, gewonden, huwelijken. Neurenberg processen. Berechting van Japanners.

Inschrijven voor deze colleges?

U kunt zich inschrijven bij de HOVO Noord-Nederland voor deze derde en laatste reeks colleges over de Tweede Wereldoorlog. De colleges worden gehouden in de stad Groningen.

<https://hovonoordnederland.nl/inschrijven/>

Ynskje Penning

CARIBISCHE BERICHTEN

Oorlogsschepen VS richting Caraïben tegen kartels, doen ook Curaçao aan

De aanwezigheid van drie Amerikaanse marineschepen voor de kust van Venezuela heeft geen gevolgen voor Nederlandse defensieoperaties in het gebied, zegt een woordvoerder. "Op dit moment is er geen aanleiding voor wijzigingen van de reguliere operaties in het gebied."

De Amerikaanse president Trump stuurt drie marineschepen richting Venezuela om de dreiging van Latijns-Amerikaanse drugskartels te bestrijden. De USS Gravely, USS Jason Dunham en USS Sampson worden de komende maanden ingezet.

Met de inzet van de marineschepen in de Zuid-Caribische regio voert Trump de druk op. De president heeft meerdere drugskartels als terroristische organisatie aangewezen en houdt ze onder meer verantwoordelijk voor bendegeweld in de Verenigde Staten. Hij heeft onlangs in het geheim, schrijft The New York Times, een richtlijn ondertekend die het mogelijk maakt om militair geweld te gebruiken tegen de kartels.

De VS heeft het Nederlandse ministerie van Defensie op de hoogte gebracht van de aanwezigheid van de Amerikaanse marineschepen in het Caribisch gebied, zegt een woordvoerder tegen NOS, die spreekt van "een nationale operatie vanuit de VS". Het is Trumps' plan om in het internationale luchtruim en de internationale wateren te opereren.

Op het moment is er geen aanleiding voor defensie om operaties in het gebied vanwege Amerikaanse aanwezigheid aan te passen, aldus de woordvoerder. Wel brengen de USS Gravely en USS Jason Dunham 'een logistiek havenbezoek aan Willemstad' eind deze maand.

De Venezolaanse kust ligt ongeveer 65 kilometer van Curaçao. De Nederlandse marine is ook actief in het Caribisch gebied en bestrijdt onder andere drugscriminaliteit. Vanuit Marinebasis Parera worden alle 'counterdrugoperaties' in het gebied aangestuurd.

Volgens de Amerikaanse regering is de Venezolaanse president Maduro een van de grootste drugshandelaren ter wereld en werkt hij samen met drugskartels

om de VS te 'overspoelen' met cocaïne vermengd met fentanyl. Eerder deze maand verdubbelde de VS daarom de beloning voor de arrestatie van Maduro naar 50 miljoen dollar, omgerekend zo'n 43 miljoen euro.

D66 heeft Kamervragen ingediend over de veiligheid van Aruba, Bonaire en Curaçao. De indieners willen onder meer weten wat de Amerikaanse operatie betekent voor de veiligheid van scheepvaart en luchtvaart rond de eilanden en hoe de eilandregeringen zijn meegenomen in het besluit.

Het categoriseren van drugskartels als terroristische organisatie is een kentering. Voorheen werd de aanduiding gereserveerd voor terreurgroepen die geweld gebruiken voor politieke doeleinden, zoals al-Qaida.

Sinds februari beschouwt de Amerikaanse regering

onder meer de Venezolaanse Tren de Aragua als terroristische organisatie. De criminele organisatie wordt in verband gebracht met moord, ontvoering, mensensmokkel en -handel, seksuele uitbuiting en afpersing. Trumps regering richt zich in het bijzonder ook op het deporteren van bendelenden naar een omstreden gevangenis in El Salvador.

In Latijns-Amerikaans richt Trump richt zich niet alleen tot Venezuela. De Amerikaanse president spoorde ook de Mexicaanse president Claudia Sheinbaum aan om de samenwerking op het gebied van veiligheid te intensiveren. Zij heeft voorstellen over de inzet van het Amerikaanse leger afgewezen en onderstreepte de Mexicaanse soevereiniteit.

(Bron: NOS)

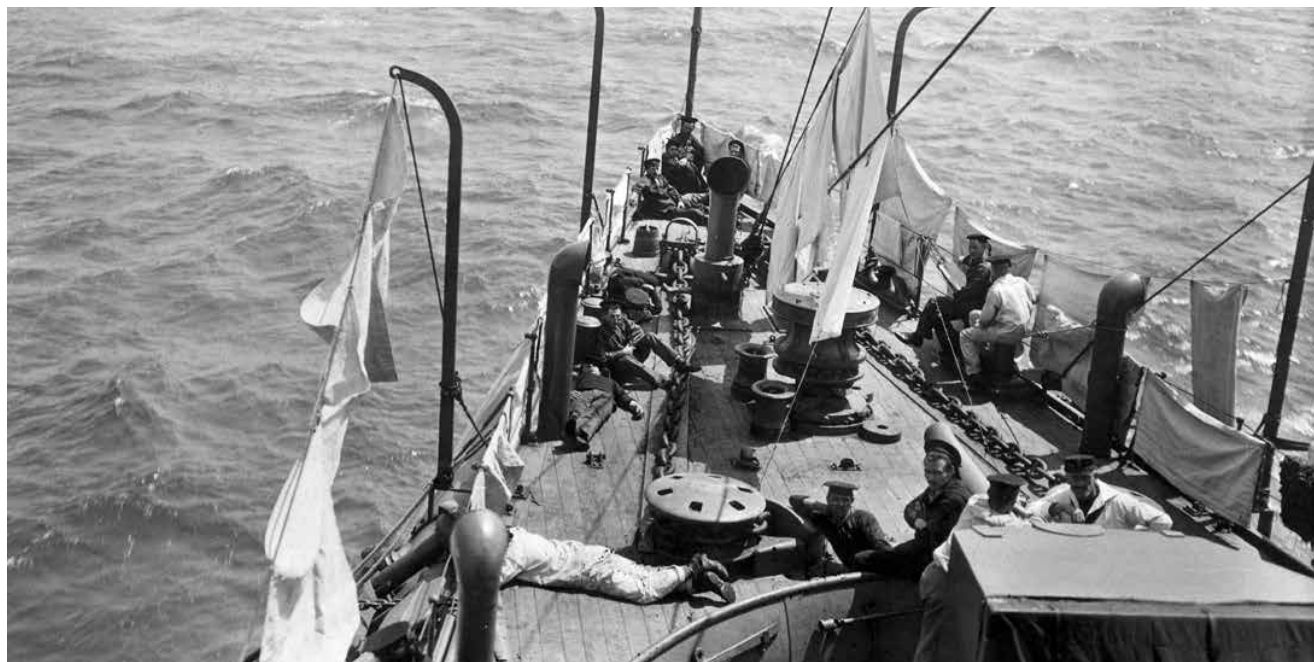

MIDDAGRUST IN 1914 OP HR.MS.NOORD-BRABANT

Bemanningsleden hebben middagrust aan boord van het Nederlandse marineschip de kruiser Hr. Ms. Noord-Brabant. Het schip is op weg van Albanië om het stoffelijk overschot van de voor Durazzo gevallen

majoor Thomson naar Nederland over te brengen, 1914.

Fotograaf: Arthur Tervooren / Spaarnestad Photo.
(Bron: Beeldbank Nationaal Archief)

SAIL TREKT 2,5 MILJOEN BEZOEKERS

Onder grote publieke belangstelling is in Amsterdam deze zondagmiddag 24 augustus jl. de Sail-Out, de traditionele afsluiting van Sail waarbij de tallships de stad weer verlaten. Achter station Amsterdam Centraal en op de kades aan het IJ hadden zich tienduizenden mensen verzameld om de schepen te zien vertrekken en op het water krioelde het van de pleziervaartuigen.

De tallships voeren door het Noordzeekanaal richting IJmuiden, waar even na 20.30 uur de laatste door de zeesluis ging. Het Noordzeekanaalgebied is volgens de provincie Noord-Holland goed bereikbaar gebleven, hoewel het ook daar erg druk is geweest. Sail begon woensdag 27 augustus en heeft in totaal zo'n 2,5 miljoen bezoekers getrokken, zo heeft de organisatie bekendgemaakt. Dat is meer dan de vorige editie in 2015, waar 2,3 miljoen mensen op afkwamen.

Het record stamt uit 2005, toen 2,6 miljoen belangstellenden Sail bezochten. Gisteren was de drukste dag, vooral de marinefregatten waren erg in trek. Het evenementen is "druk maar soepel verlopen", zeggen Rijkswaterstaat en het Amsterdamse havenbedrijf. Er zijn geen grote incidenten geweest. Vanwege de grote drukte op en rond het IJ hebben de veerponten achter het station enige tijd niet gevaren. Reizigers kregen het advies om gebruik te maken van de metro.

De afsluiting van Sail 2025 begon al met het Varend Erfgoed, waarbij zo'n honderd klassieke schepen in formaties bij de Surinamekade over het IJ voeren. Op het Java-eiland was rond 14.00 uur een 'muzikaal uitzwaaimoment' voor de tallships.

De tiende editie van Sail viel samen met het 750-jarig bestaan van Amsterdam. Sail wordt sinds 1975 elke vijf jaar gehouden, maar in 2020 werd het evenement afgeblazen vanwege de coronapandemie.

Na tien jaar was de IJhaven in Amsterdam weer volgestroomd met duizenden schepen; klein en groot. De zogenoemde tallships bevonden zich allemaal in de IJhaven en leggen daar aan.

Voorop in de parade voer de clipper Stad Amsterdam. Het vlaggenschip van Sail is gebouwd naar het voorbeeld van koopvaardijship Amsterdam uit de late 19e eeuw, maar dan in een moderne en luxe uitvoering. De imposante driemaster werd gevolgd door Shabab Oman II en de Gorch Fock. Aan boord van Stad Amsterdam waren onder meer burgemeester Halsema en prins Maurits. Het schip is in Amsterdam verwelkomd met saluutschoten. De tallships werden vergezeld door grote en kleine schepen die meedoen aan het evenement.

Enthousiaste liefhebbers van het grote zeilevenement voeren op vele plezierbootjes met de hele vloot mee richting de IJhaven in Amsterdam. Met de Sail-in parade ging het vijfdaagse evenement officieel van start.

Ruim 400 jaar nadat het schip van Willem Barentsz bij Nova Zembla kwam vast te zitten in het ijs, kwam een replica van het schip naar de hoofdstad om daar later deze maand deel te nemen aan Sail Amsterdam." Barentsz had het schip juichend opgewacht", zegt Paul Meijeraan bij omroep NH. Samen met een groep vrijwilligers heeft hij vijftien jaar lang gewerkt aan de replica van de Witte Swaen.

Het verhaal van Willem Barentsz spreekt nog altijd tot de verbeelding. In 1596 vertrok de zeevaarder, cartograaf en ontdekkingsreiziger naar het noordpoolgebied. De expeditie was bedoeld om een noordelijke doorvaart naar Azië te vinden en werd gefinancierd door Amsterdamse kooplui. In de mast wapperde de Amsterdamse vlag. De gedachte om een route 'om de noord' te vinden kwam niet van Barentsz zelf. "Er was een dominee, Peter Plancius. Hij had gezegd: je kunt wel naar Azië varen via het noorden", aldus Meijeraan eerder bij Omrop Fryslân. "Maar ja, een dominee heeft het niet altijd bij het rechte eind. Dat weten we."

Het lukte Barentsz nog om de noordpunt van de archipel Nova Zembla te rondenvolgen. Vervolgens kwam de Witte Swaen muurvast te zitten in het ijs. Barentsz overleefde door van aangespoelde bomen een huis te bouwen waarin hij en de bemanning onder barre omstandigheden overwinterden.

Pas de volgende lente werden twee sloepen zeevaardiger gemaakt, zodat de zeventien opvarenden alsnog naar de bewoonde wereld konden terugkeren. Barentsz stierf een week na het vertrek. De bemanning kon wel terugreizen naar Nederland. "Het is toch wel een hele roemruchte tocht geworden", zegt Meijeraan, dat maakte het ook bijzonder voor vrijwilligers om al die jaren aan een herbouw van het expeditieschip te werken.

De moderne Witte Swaen is gebouwd in Harlingen en ligt daar nu in de haven. In 2023 is er al een proefvaart geweest. De vrijwilligers willen er nu dus mee naar Amsterdam. Aanleidingen genoeg, zegt Meijeraan: de replica is helemaal af. Amsterdam bestaat 750 jaar en Sail 50 jaar.

Maar varend van Harlingen naar Amsterdam? Dat gaat niet lukken, zegt hij. Dat komt doordat het schip niet in aanmerking komt voor een zogenoemd binnenvaartcertificaat. De binnenvaart moet nu eenmaal voldoen aan allerlei regels.

"We mogen wel op zee, maar niet via het IJsselmeer naar Amsterdam", aldus Meijeraan. "Theoretisch gezien zouden we naar Nova Zembla kunnen varen, maar niet naar Amsterdam."

De Witte Swaen wordt dus van Harlingen naar Amsterdam gesleept. Meijeraan begon een sponsoractie om de overtocht te financieren en dat loopt goed. De kosten voor de heenweg zijn al ingezameld, zegt hij.

(Diverse bronnen)

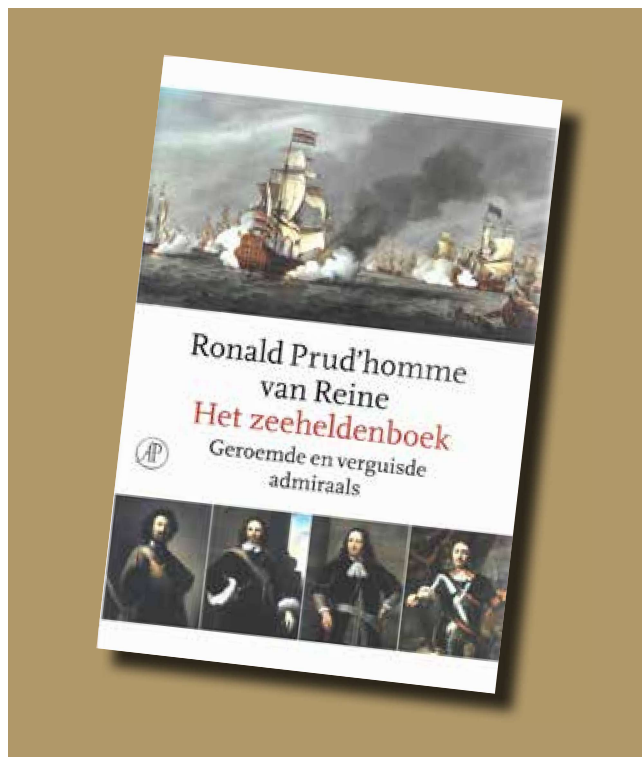

BOEKENNIEUWS

Ronald Prud'Homme van Reine – Het Zeeheldenboek; geroemde en verguisde admiraals - hardcover 9789029544870 – Uitgeverij De Arbeiderspers - 544 pagina's - €39,99

In Het zeeheldenboek schrijft Ronald Prud'homme van Reine over de veertig 'populairste' Nederlandse zeehelden uit de zeventiende eeuw. Naast bekende figuren als De Ruyter en Tromp is er ook aandacht voor onbekende zeehelden als Joris de Caullery, geschilderd door Rembrandt, Isaac Sweers (Amsterdam), Jan van Brakel (Rotterdam) en Johan Evertsen de Oude (Zeeland. Prud'homme van Reine komt met verrassende nieuwe bijzonderheden over de zogeheten 'gouden generatie'. Ook staat hij stil bij het aandeel van zeehelden in de slavenhandel en de rol van vrouwen op de oorlogsvloot.

Ronald Prud'homme van Reine (Den Haag, 1960) is een Nederlands historicus, die vooral schrijft over de 17e-eeuwse geschiedenis van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Geboren in Den Haag studeerde Prud'homme van Reine geschiedenis aan de Universiteit van Leiden. In 1990 promoveerde hij op een biografie van Jan Hendrik van Kinsbergen.

MARINENNIEUWS

Marine presenteert visie op onbemande systemen

Tekst KAP Nico Schinkelshoek

Foto's John van Helvert en Koninklijke Marine

Van drones tot autonome onderzeebootjes en zelfs volledig zelfvarende schepen. Wat doet de marine al op het vlak van onbemande/onbemenste maritieme systemen? En wat zijn de toekomstplannen? Tijdens de eerste editie van het evenement 'Maritime Uncrewed' bijna 200 aanwezigen bijgepraat. Belangrijk, want deze systemen spelen een steeds belangrijker rol op het (maritieme) slagveld.

Commandant Zeestrijdkrachten vice-admiraal René Tas spreekt de volgepakte zaal in Den Helder toe. Enige haast met het thema is geboden, 'want we leven in een periode tussen oorlog en vrede', benadrukt hij. Mogelijke tegenstanders zullen daarbij niet op ons wachten. "We moeten ons straks tegen conventionele en onbemande systemen verdedigen. Dat betekent niet afwachten, maar innoveren." Dat innoveren en versneld inkopen van de juiste spullen gebeurt inmiddels volop.

Zo beschikt de marine vanaf januari 2026 over de V-Bat. Deze operationele drone met een spanwijdte van bijna 3 meter wordt ingezet vanaf verschillende

typen schepen. Te beginnen met het luchtverdedigings- en commandofregat Zr.Ms. De Ruyter, gevolgd door het Landing Platform Dock Zr.Ms. Johan de Witt. Het onbemande systeem is geschikt voor het verzamelen van informatie en het uitvoeren van beveiligingstaken op zee.

Tijdens oefening REPMUS werden afgelopen september in NAVO-verband verschillende onbemande autonome systemen uitgetoetst, waaronder deze V-Bat. Alleen dit systeem voldeed toen aan de eisen van de marine. Zo waren onder meer de vliegtijd van ruim 10 uur (met constant gebruik van radar en camera) en de kleine logistieke voetafdruk doorslaggevend. Ten opzichte van andere drones hoeft je voor de V-Bat namelijk niet veel extra's mee te nemen. Zeker handig op de kleinere schepen, waar ruimte schaars is. Ook is de drone met zo'n 30 minuten snel operationeel. Op verzoek van de marine paste de Amerikaanse fabrikant ShieldAI het systeem na REPMUS zo aan dat het ook op kerosine vliegt. Handig, want die brandstof is al aan boord en scheelt opbergruimte. Ook is de verticale opstijg- en landingsprocedure sinds de oefening bij Portugal significant verkort.

Om de V-Bat in de lucht te houden, zijn 2 personen nodig: een operator en iemand voor het onderhoud. Marinepersoneel dat met de drone gaat werken,

wordt opgeleid voor beide rollen. De besturing van de drone gebeurt vanachter een aantal schermen in de Commandocentrale, legt kapitein-luitenant ter zee Eric van den Nieuwendijk uit. Hij is senior medewerker Strategie & Advies binnen CZSK en als accountmanager verantwoordelijk voor de introductie van deze systemen in het maritieme luchtdomein. “Een korporaal zonder vooropleiding is in 14 weken volledig opgeleid”, vertelt de maritieme luchtvaartadviseur. Een eerste groep enthousiaste vrijwilligers is inmiddels gevonden. “Die operators trainen we in Amerika. In Nederland hebben we daar de ruimte nog niet voor. Met de levering van de eerste systemen kunnen ze straks meteen aan de slag.”

Net als de Skeldar V-200, een helikopterdrone voor mijnenbestrijding, worden de V-Bat's en het bijbehorende personeel straks ondergebracht bij 860 Squadron. Zij worden, net als de NH-90's, gestationeerd op Maritiem Vliegkamp De Kooy. Naast Vlucht 1 (onderzeebootbestrijding en oppervlakteoorlogsvoering) en Vlucht 2 (amfibisch vliegen) komt er een Vlucht 3. Deze nieuwe operationele eenheid draait na de oprichting in 2026 volledig om de maritieme, onbemande capaciteit. “Je wil dat al die collega's met elkaar in contact staan, want uiteindelijk gaan zij samenwerken. Dit zijn de mensen die het maritieme luchteffect brengen. We zijn in transitie van bemande maritieme luchtvaart naar een combinatie met onbemand”, verklaart Van den Nieuwendijk.

De presentaties volgen elkaar intussen in rap tempo en de ene na de andere ontwikkeling passeert de revue. Onbemand is toepasbaar voor tal van marinetaken: het aangrijpen van vijandelijke schepen op zee, onderzeebootbestrijding, luchtverdediging, mijnenbestrijding, de bescherming van de (Noord-)zee en amfibische en speciale operaties. Al zo'n 10 jaar geleden begon de marine met onbemande systemen. Naar verwachting worden die alleen maar beter en belangrijker. In algemene zin geldt: hoe gevaarlijker een gebied, hoe meer je de mens daar vandaan wilt hebben.

Bas Buchner: “Tot nu toe is alles best wel op verdediging gericht. Maar als je uiteindelijk een conflict wilt winnen, moet je ook offensieve systemen ontwikkelen.” (Foto: Maarten de Geus)

Bas Buchner: “Tot nu toe is alles best wel op verdediging gericht. Maar als je uiteindelijk een conflict wilt winnen, moet je ook offensieve systemen ontwikkelen.” (Foto: Maarten de Geus)

Een visualisatie van het 'Multirole Support Ship', dat de kleuren grijs en zwart heeft.

Een weergave van het nieuwe MSS. (Foto: Mediacentrum Defensie)

Ook patrouillevaartuig DSS Galatea lag afgelopen week in Den Helder. Defensie huurt dit civiele schip. Naast bijvoorbeeld drones in allerlei soorten en maten, denkt de marine ook grootser, vertelt dagvoorzitter Bas Buchner. Hij is programmadirecteur Maritiem Onbemenst. Sinds juni beschikt de marine tijdelijk over het civiele patrouilleschip DSS Galatea. “De Galatea kunnen we ook gebruiken als testplat-

form om op de Noordzee te oefenen met onbemande systemen”, vertelt hij. Defensie huurt het schip in afwachting van 2 multifunctionele ondersteuningsvaartuigen (Multirole Support Ship, MSS). Deze platformen van zo’n 50 à 70 meter lang arriveren naar verwachting in 2027. “Die schepen hebben al standaard verschillende drones en onbemande systemen aan boord.”

“De volgende en laatste stap is dat deze vaartuigen van een bemanning van maximaal 9 personen naar volledig zelfvarend, gaan”, vervolgt hij. “Het MSS is wat mij betreft het nieuwe moederplatform, waar vanaf vliegende, varende en zwemmende drones gecoördineerd optreden in een nieuw system-of-systems, dat weer op grotere afstand vanaf een ander bemand schip wordt aangestuurd. Als je een AI-systeem hebt dat in de gevarenzone snel doelen kan identificeren en uitschakelen, dan kan je het gevecht daarmee winnen. Maar voor de daadwerkelijke beslissingen wil je zorgen dat de mens, op afstand, in the loop is.”

Een kleiner Unmanned Surface Vehicle (USV) van zo’n 12 meter houdt het volgens Buchner, in tegenstelling tot een MSS, niet lang vol in de Noordelijke zeeën. “Je zou er ook voor moeten zorgen dat er geen onderhoud nodig is en je wekenlang kan varen zonder dat er bij wijze van spreken iemand van de Technische Dienst met een oliekannetje langs de motor loopt. Maar ook dat je voldoende uithoudingsvermogen hebt. In 2035 moeten we dit idee operationeel kunnen hebben. We hebben een visie, maar dit systeem is niet op de markt te koop.” De marine heeft de industrie en kennisinstututen dus keihard nodig, blijkt telkens uit de presentaties.

En hoewel er grote veranderingen in het vershiet liggen, blijven mensen een belangrijke rol spelen voor de marine. “Onbemand komt niet in de plaats van bemand”, benadrukt admiraal Tas nog maar eens. “Niet alles is mogelijk met drones. Het is niet of-of, maar en-en.” Uiteindelijk moeten al die onbemande systemen vooral voor meer slagkracht zorgen. “Om zo beter het gevecht aan te kunnen gaan.”

Een drone scheert over het water. Aan de ene kant is deze in het geheel te zien, daarnaast als klein stipje

tussen de grote marineschepen die aan wal liggen. De dag werd afgesloten met demonstraties en displays van drones, zoals van deze varende systemen. Alles met elkaar verbinden. Net als de betrokken mensen, moeten de drones optimaal met elkaar kunnen samenwerken.

“Het is belangrijk om naar de spullen te kijken, maar uiteindelijk win je de slag op het vlak van ICT, communicatie en AI-toepassingen”, zegt Van den Nieuwendijk. Volgens hem is de integratie van de spullen van belang voor zoveel mogelijk gevechtskracht.

“Onze schepen moeten de onbemande systemen straks aansturen. Dat klinkt logisch, maar we hebben dan ook technologie nodig die dat kan.” Die technologie werd ontwikkeld onder de namen GENIUS, IDUS en ICTUS. Daarmee kan het Combat Management System (CMS), waar de schepen op draaien, communiceren met alle verschillende soorten drones. “Wat we nu hebben gemaakt, is een tussenlaag. Aan boord staat een kast. Op de willekeurige drones plaatsen we straks ook kleine kastjes. Die drones kan je daarmee aansturen vanuit het centrale systeem. Dat is veel efficiënter en effectiever dan het integreren van al die drones in het grote systeem. Dat duurt veel langer.”

(Bron: Alle Hens)

VLAGGENSCHIP

Zr.Ms. De Ruyter nieuw vlaggenschip NAVO-vlootverband

Tekst: Michael Simon | Foto's: Koninklijke Marine

Zr.Ms. Tromp en Zr.Ms. De Ruyter namen onlangs deel aan de grootscheepse internationale oefening Formidable Shield. Na deze oefening heeft laatstgenoemde de taak van de Tromp overgenomen als vlaggenschip van de Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1). Deze taakgroep patrouilleert en oefent in de Noord-Atlantische en Noord-Europese wateren. "SNMG1 is de first responder op zee, 24 uur per dag, 365 dagen per jaar."

Zr.Ms. De Ruyter nam van 3 tot en met 23 mei deel aan Formidable Shield, de Tromp sloot op 14 mei aan. Een hoofdrol was weggelegd voor de De Ruyter. "We hadden eigenlijk 2 rollen", vertelt kapitein-luitenant ter zee Welmer Veenstra. De commandant verwijst daarbij naar het feit dat zijn schip een Luchtverdedigings- en Commandofregat (LCF) is.

"Onze eerste rol was die van stafschip. De commandant van de taakgroep zat bij ons aan boord en met het accommoderen van hem en zijn staf, gaven wij dus invulling aan de 'C' van LCF", aldus Veenstra. Voor de tweede rol kwam de 'L', het luchtverdedigingscomponent, in beeld. "Wij waren actief deelnemer aan deze integrated air-missile defense-oefening, waarbij we onze luchtverdedigingscapaciteiten demonstreerden in een complexe tactische oefening."

De maritieme oefening Formidable Shield (FOSH) vindt al sinds 2015 om het jaar plaats en bestreekt dit jaar een uitgestrekt gebied, van Andøya in Noord-Noorwegen tot aan de westkust van Schotland. Het doel van de oefening was het versterken van de interoperabiliteit tussen NAVO-partners. Naast de 2 Nederlandse LCF'en namen eenheden uit 9 andere NAVO-landen deel: België, Canada, Denemarken, Frankrijk, Italië, Noorwegen, Spanje, het VK en de VS. In totaal ging het om 14 fregatten, 4 bevoorradingschepen, 25 jachtvliegtuigen en helikop-

ters, 8 grondeenheden en ongeveer 3.000 militairen.

De overste kijkt tevreden terug op de oefening. "We hadden natuurlijk een hele rij doelstellingen. De belangrijkste die we hebben gerealiseerd is het detecteren, tracken en rapporteren van een medium-range ballistic missile. En die data vervolgens melden over het Nederlandse netwerk aan een Amerikaans schip dat een stuk verderop lag."

Het eindsignaal van Formidable Shield was voor Zr.Ms. De Ruyter het startschot voor deelname aan SNMG1. Het betreft echter meer dan deelname alleen; Zr.Ms. De Ruyter loste Zr.Ms. Tromp namelijk af als vlaggenschip van de permanente reactiemacht. Binnen dit verband patrouilleren en oefenen NAVO-partnerlanden gezamenlijk in Noord-Europese en Noord-Atlantische wateren. In wisselende samenstellingen doen zij dat al 56 jaar. Dit jaar staat SNMG1 onder leiding van een Nederlander, commandeur Arjen Warnaar.

De Standing Naval Force Atlantic (STANAVFORLANT) had bij de oprichting in 1968 als voornaamste doel tegenwicht te bieden aan de groeiende dreiging vanuit de Sovjet-Unie. Toen het geopolitiek rustiger werd, en er toenadering was tussen Oost en West, ging het samenwerkingsverband in 2005 verder onder de naam Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1). Commandeur Arjen Warnaar: "Wat je ziet nu is dat we weer teruggroeien naar dat eerdere Koude Oorlog-scenario."

Sinds hij in januari van dit jaar het commando overnam van zijn Deense ranggenoot Thomas Stig Rasmussen, is er volgens Warnaar veel gebeurd. "Er is bijvoorbeeld een & ander aan de hand met kritische infrastructuur in de Oostzee bij de Baltische staten. Dan is het aan ons om als first responder snel te reageren. Die kabels gaan niet vanzelf stuk, natuurlijk."

De commandeur voert heel 2025 het commando over SNMG1. De eerste 5 maanden vanaf Zr.Ms. Tromp en sinds afgelopen maand op Zr.Ms. Ruyter. Buiten de wisseling van schip verandert er niet veel voor de

vlagofficier en zijn staf. “Maar voor de bemanningsleden van Zr.Ms. De Ruyter is het wel even wennen, natuurlijk”, zegt hij daarover. “Zij moeten even in die SNMG1-mindset komen. Je hebt met veel veranderingen te maken. Niet alleen in de samenstelling van de taakgroep, maar ook in het vaarprogramma. Onze wereld verandert snel en wij moeten mee veranderen. Daar moet je even aan wennen.”

Qua samenstelling: “Ik heb een vlaggenschip, met een internationale staf aan boord, waar verschillende NAVO-landen met eenheden bij aan kunnen sluiten”, vervolgt de commandeur. “Ter illustratie: begin dit jaar zat ik in de Oostzee en had ik de beschikking over Zweedse, Finse en Duitse schepen. Toen we onlangs met Zr.Ms. De Ruyter in Glasgow waren, lag er een Frans fregat naast ons en even verderop een Duitse tanker. Toen we daar vertrokken sloten een Portugees en een Italiaans fregat aan.”

(Bron: Alle Hens)

RESCUE ZEELAND

Te land, ter zee en in de lucht **Variatie troef tijdens Rescue Zeeland**

Tekst: Andre Twigt | Foto's: sergeant-majoor Mike de Graaf

Voor wie van toeters, zwaailichten en aanverwante artikelen houdt, was de boulevard van Vlissingen vorige week ‘the place to be’. Maar liefst 142 organisaties op het gebied van civiele en militaire hulpverlening uit binnen- en buitenland lieten tijdens Rescue Zeeland zien wat ze in huis hebben. Dat varieerde van de brandweer die demonstreerde hoe beknelde slachtoffers in een autowrak worden bevrijd, tot het bekijken van een lanceerinrichting van het Patriot luchtverdedigingsysteem.

Van brandweer naar Defensie was een kleine stap tijdens Rescue Zeeland. De tweejaarlijkse happening – in vakantietijd goed voor een indrukwekkend aan-

tal van 50.000 bezoekers – bracht op de boulevard een breed scala aan hulpverleners bijeen. Defensie behoorde tot de grootste deelnemers en alle krijgsmachtdelen waren vertegenwoordigd. Zo had de Koninklijke Marechaussee (KMar) naast voertuigen uit de historische collectie ook hedendaags materieel meegenomen. Waaronder enkele motoren, die de aandacht hadden van met name de jongere bezoekers.

“Het onbekende is wat mensen naar onze stand trekt”, weet adjudant Marcel van de Brigade Zeeland/West-Brabant. “Veel mensen leggen het verband tussen de marechaussee en de paspoortcontrole bij de grens. Maar we doen veel meer waar de gemiddelde burger weinig van af weet. Zo’n negentig procent van ons werk is zagezegd ‘burgerwerk’. Zo draait de KMar op zowel Schiphol als andere luchthavens een volledige politiedienst. En doet de Hoog Risico Beveiliging veel aan objectbeveiliging.”

Het was niet ver lopen om vervolgens te zien wat de Koninklijke Nederlandse Reddings Maatschappij (KNRM) te bieden heeft. Onder meer de reddingsstations Breskens, Cadzand, Capelle, Veere en Westkapelle namen deel aan de static show en waren op het water te vinden. Hier verzorgden de leden van de vrijwilligersorganisatie een demo 'redden van drenkelingen'. Jaarlijks redden de mannen en vrouwen van de KNRM tijdens 2.500 acties maar liefst vierduizend mensen en dieren. Een kleine organisatie die met het oog op het redden van zeedieren eveneens aanwezig was tijdens Rescue Vlissingen, was de Stichting Reddingsteam Zeedieren. Zij legt zich vooral toe op het opvangen van zeehonden.

Rescue Zeeland strekte zich ook uit tot in de lucht. Een hoogtepunt waar veel spotters op af kwamen, was de zeldzame fly by van een Airborne Warning and Control System (AWACS) radarobservatievliegtuig van de NATO E-3A Component. Dit toestel is doorgaans gestationeerd op de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen in Duitsland. Tijdens verschillende low passes konden bezoekers op de grond de E-3 Sentry 'Eyes in the sky' vanuit verschillende invalshoeken bewonderen.

In een tijd als deze mag de werving van Defensie in Vlissingen niet ontbreken. Opvallend was het standje van Artillerie Werving, dat Rescue Vlissingen aangreep om onder de aandacht te brengen dat er in 't Harde werk aan de winkel is. Nu 11 Afdeling Rijden-

de Artillerie heropgericht is, zoekt het Vuursteun Commando met spoed soldaten-artillerie om in een team van vijf de Pantserhouwitser te bedienen. "Welke taak jij gaat uitvoeren, bepalen we samen met jou", zegt de aanwezige banenvoorlichtster. Tijdens Rescue Zeeland gaan met haar verhaal ook de gratis stickers en folders als warme broodjes over de toonbank. Met 50.000 bezoekers zou je denken dat er geïnteresseerden tussen moeten zitten. "De tijd zal het leren."

Rescue Zeeland is het grootste hulpverleningsevenement van Nederland en wordt sinds 1998 om het jaar gehouden. Doel van het evenement is niet alleen om het publiek bewust te maken van het belang van hulpverlening, maar ook om samenwerking tussen hulpdiensten te bevorderen en nieuw talent en vrijwilligers te enthousiasmeren voor een baan in de hulpverleningssector. De organisatie bestaat volledig uit vrijwilligers met een achtergrond of passie in hulpverlening.

Wat ooit begon als een kleinschalig evenement voor bewoners van de Vlissingse boulevard, is inmiddels uitgegroeid tot een internationaal spektakel met hulpdiensten uit binnen- en buitenland. Om de continuïteit te waarborgen is op 31 maart 2007 de Stichting Rescue Vlissingen opgericht. Inmiddels is het evenement nog verder gegroeid waardoor in 2020 de naam veranderd is naar Rescue Zeeland.

VACATURES AVOM

GEZOCHT: VERSTERKING IN HET HOOFDBESTUUR VAN AVOM!

AVOM is op zoek naar een gemotiveerd bestuurslid die de uitdaging wil aangaan om onze vereniging gezond en sterk te houden. Wil jij meedenken en meewerken aan het beleid en de toekomst van AVOM? Dan komen we graag met je in contact!

INTERESSE OF VRAGEN?

Neem contact op met onze secretaris via:

Email: secretaris@avom.nl

Vrijwilligersvacature: Ledenadministrateur bij de AVOM

De Algemene Vereniging voor Oud en Actief Dienend Marinepersoneel (AVOM) is op zoek naar een vrijwillige ledenadministrateur.

Heeft u affiniteit met administratie en vindt u het een uitdaging om de ledenadministratie van onze mooie vereniging bij te houden? Dan zijn wij op zoek naar u!

WAT BIEDEN WIJ?

- Een waardevolle en betrokken rol binnen onze vereniging
- Een kans om actief bij te dragen aan de AVOM-community
- Samenwerking met enthousiaste collega's

WAT VRAGEN WIJ?

- Nauwkeurigheid en affiniteit met administratieve taken
- Basisvaardigheden in computer- en gegevensbeheer
- Betrokkenheid bij de vereniging en haar leden

GEÏNTERESSEERD? Neem voor meer informatie contact op met secretaris van de AVOM:

Email: secretaris@avom.nl

MUSEUMNIEUWS

NIEUWSTE AANWINST NATIONAAL MILITAIR MUSEUM

In het weekend van 30 en 31 augustus organiseerde het Nationaal Militair Museum (NMM) het jaarlijkse evenement het 'Soesterberg Zomeroffensief'. Dit jaar was de nieuwste aanwinst, de Fuchs EOVPeiler (zeswiel aangedreven pantservoertuig) te zien. Naast een spectaculaire tankshow, stonden er veel voer- en vliegtuigen buiten

en kunnen bezoekers een kijkje nemen in het depot. Jaarlijks bezoeken ruim 10.000 mensen het evenement.

De nieuwste aanwinst is van oorsprong een zeswiel aangedreven pantservoertuig dat in grote aantallen door de Duitse Bundeswehr is gebruikt. De Nederlandse landmacht heeft de Fuchs gebruikt maar in een andere uitvoering. Vanaf 1989 hebben ze ruim 30 jaar dienst gedaan in het domein van de Elektronische oorlogvoering, de EOVP. De landmacht had er 12, ingedeeld bij 102 EOVP compagnie

geleerd in t'Harde. Het laatste voertuig dat men pensioen gaat is nu toegevoegd aan de Rijkscollectie van de Koninklijke Defensiemusea. Het voertuig is nog één keer rijdend te zien tijdens het Soesterberg Zomeroffensief en wordt in de loop van volgend jaar geplaatst in het Nationaal Militair Museum; hij past met zijn negen meter hoge antenne nog nét onder het dak.

Het NMM in Soesterberg is één van de drie Koninklijke Defensiemusea in Nederland. Gezamenlijk willen we bij een groot publiek

het besef vergroten dat vrijheid geen vanzelfsprekendheid is. We willen daarmee recht doen aan het aandeel van de krijgsmacht in onze nationale geschiedenis en aan haar rol in de bescherming van onze vrijheid en vrede. Meer informatie op [NMM.nl](https://www.nmm.nl/)/zomeroffensief of volg ons via Facebook en Twitter.

<https://www.nmm.nl/>

MUSEUM BRONBEEK: TENTOONSTELLING OPKOMST EN ONDERGANG VAN NEDERLAND ALS KOLONIALE MOGENDHEID

De vaste tentoonstelling in Museum Bronbeek toont het verhaal van de opkomst en ondergang van Nederland als koloniale mogendheid in Azië. De verovering en het bestuur, de samenleving, de oorlogen en de strijd voor onafhankelijkheid. Tot slot gaat de tentoonstelling over hoe we in Indonesië en in Nederland terugkijken op deze gedeelde geschiedenis.

Aan de hand van persoonlijke verhalen, objecten, foto's en video's wordt de geschiedenis verteld. Elk museumbezoek wordt hierdoor een unieke ervaring waarin het koloniale verleden vanuit verschillende perspectieven wordt be-

licht. Museum Bronbeek daagt de bezoeker uit om zelf een mening te vormen.

De schilderijen van Wachtmeester in Museum Bronbeek

Het Indische verleden van de ouders leeft door in de levens van kinderen en kleinkinderen. De naoorlogse generaties zijn op hun eigen manier verbonden met indringende ervaringen uit een tijd en omgeving die zij uit eigen ondervinding niet kennen. In gedachten maken zij een reis naar het verleden met de herinneringen van iemand anders.

De broers Gerrie en Melle Wachtmeester verdiepten zich in 360 brieven en 400 foto's van hun vader Aaldert Wachtmeester (1922-2007), die als Oorlogsvrijwilliger (OVW'er) diende bij 1-1 Regiment Infanterie (1-1 R.I.) in Oost-Java en Noord-Sumatra.

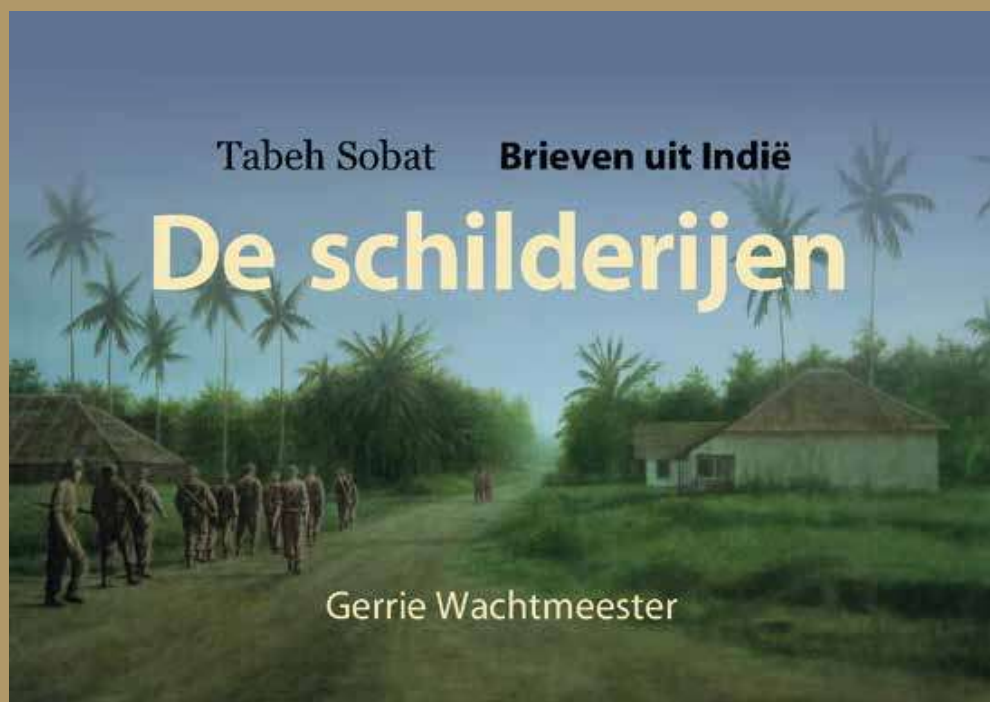
Uit de 400 foto's koos Gerrie Wachtmeester twaalf foto's die het verhaal vertellen van gewone soldaten die in Indië hebben gevochten en hij maakte er schilderijen van. Gaandeweg legde hij steeds meer symboliek in de taferelen. 'Ik leefde me steeds in

en daardoor kwamen de herinneringen aan mijn Pa en uit mijn jeugd naar boven', schreef hij.

Het verhaal van zijn vader, en alle Nederlandse Indiëveteranen met hem, is een stukje koloniale geschiedenis dat verteld moet worden. Gerrie Wachtmeester toont de schilderijen zonder lijst, schrijft hij, 'omdat het een stukje geschiedenis betreft dat het ook niet echt verdient om ingelijst te worden'. Gerrie Wachtmeester overleed op 3 juni 2024. Vlak voor zijn overlijden schonk hij zijn schilderijen aan Museum Bronbeek.

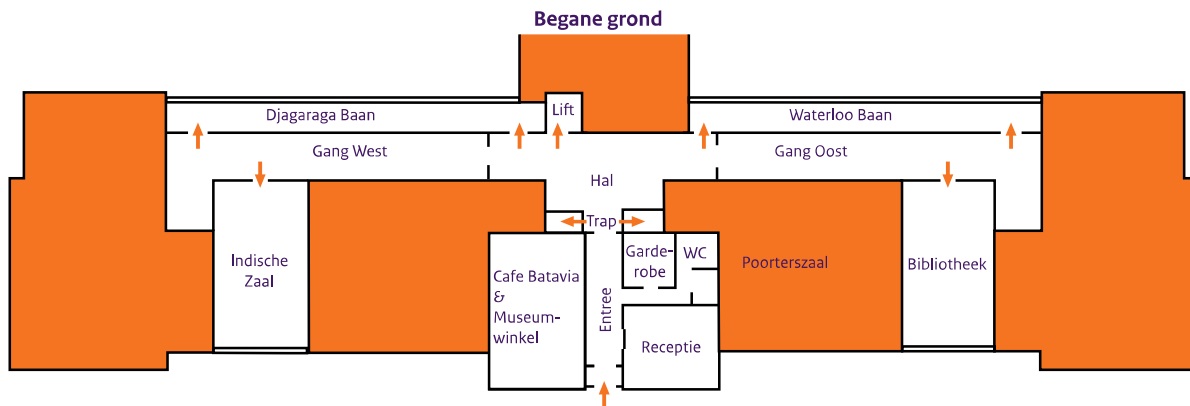
Museum Bronbeek is een rijksmuseum over de koloniale militaire geschiedenis van Nederland. De nieuwe permanente tentoonstelling vertelt het complexe verhaal van de Nederlandse koloniale aanwezigheid in Indonesië tussen 1816 en 1962.

<https://www.bronbeek.nl>

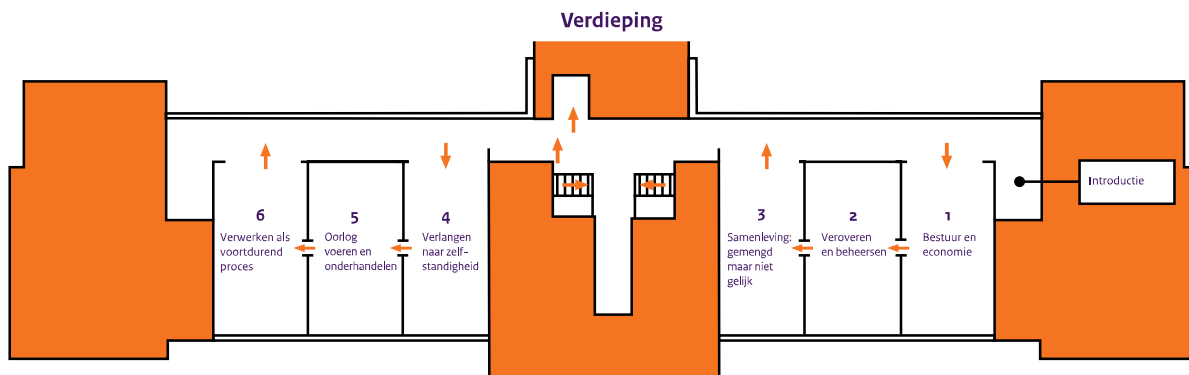

Plattegrond Museum Bronbeek

Welkom in Bronbeek! Bronbeek (voluit: Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek) bevindt zich op een historisch landgoed dat vrij toegankelijk is. Het is een museum, maar ook een tehuis voor veteranen van alle onderdelen van de Nederlandse krijgsmacht. Daarnaast wordt op het landgoed een groot aantal herdenkingen gehouden. Ten slotte is op het landgoed de Kumpulan gevestigd, met een congreszaal, vergaderzaal en Indisch specialiteitenrestaurant.

Museum Bronbeek – samen met het tehuis in 1863 geopend – is hét kenniscentrum van het koloniaal-militair verleden van het Koninkrijk der Nederlanden. Het museum bevindt zich zowel op de begane grond als op de eerste verdieping. Op de eerste verdieping vindt u de vaste tentoonstelling over het handelen van de koloniale overheid in Indonesië, de reacties daarop en doorwerking ervan in het heden. U bereikt de eerste etage via de trappen of de lift in de hal. In de twee gangen op de begane grond (Gang Oost en Gang West) zijn tijdelijke exposities te zien.

Museum Bronbeek
Velperweg 147
6824 MB Arnhem
T 026 – 376 35 55
E loket.bronbeek@mindef.nl

Standdatum: januari 2024

AVOM - DOELSTELLINGEN

- Het bevorderen van kameraadschap tussen de leden van de vereniging onderling en met het actief dienend personeel van de Marine;
- Het behartigen van de belangen van hen, die als militair bij de Koninklijke Marine hebben gediend of nog actief dienend zijn;
- Het onderhouden van goede contacten en betrekkingen met de Koninklijke Marine;
 - Het mede hoog houden van de eer en de tradities van de Koninklijke Marine;
- Het in herinnering houden en eren van hen die gesneuveld of overleden zijn in dienst van het vaderland en in het bijzonder hen die in dienst van de Koninklijke Marine zijn gevallen;
 - In gevallen van materiële of immateriële noden of andere belangen van leden of nabestaanden zal de AVOM een adviserende of doorverwijzende functie hebben, in eerste aanleg naar de reeds bestaande organisaties of instellingen van de Koninklijke Marine.

WAT DOET DE AVOM?

De AVOM organiseert voor haar leden diverse activiteiten en bijeenkomsten, eens per jaar houden we ook een landelijke reünie. Daarnaast is de AVOM te vinden op diverse evenementen zoals de Marinedagen en de Nationale Veteranendag.

De vereniging is aangesloten bij de Stichting Veteranen Platform.

De AVOM is aangesloten bij de Vereniging Veteranenplatform

AVOM EVENEMENTENKALENDER

DATUM	TIJD	AFDELING	EVENEMENT/ACTIVITEIT	LOCATIE
3-Oct-25	10:30 uur		Reünie ex-schrijvers Logistieke Dienst Administratie	Marine etablissement Amsterdam
4-Oct-25			Veteranendag regio Eindhoven	Evoluon-Eindhoven
8-Oct-25	14:00 uur	Zuid-Holland	Oplopmiddag	Van Ghentkazerne-Rotterdam
14-Oct-25	14:00 uur	Salland	Spellenmiddag met o.a. klaverjassen en sjoelen	VEG kerk-Zwolle
15-Oct-25		Hoofdbestuur	Landelijke contactdag	Dukdalf-Den Helder
11-Nov-25	14:00 uur	Salland	Bingomiddag	VEG kerk-Zwolle
9-Dec-25	14:00 uur	Salland	Indische maaltijd	VEG kerk-Zwolle
13-Jan-26	14:00 uur	Salland	Nieuwjaarsreceptie	VEG kerk-Zwolle
10-Feb-26	14:00 uur	Salland	Ledenvergadering	VEG kerk-Zwolle
4-Mar-26			Reünie landingsvaartuigen mariniers 1961-1962 Nieuw-Guinea	Marine etablissement Amsterdam
10-Mar-26	14:00 uur	Salland	Filmmiddag	VEG kerk-Zwolle
14-Apr-26	14:00 uur	Salland	Hersengymnastiek	VEG kerk-Zwolle
12-May-26		Salland	Jaarlijksuitje	

WILT U LID WORDEN VAN DE AVOM?

Ga naar www.avom.nl en meld u aan. De Contributie is slechts € 30 per jaar, inclusief het magazine VastWerken.

EREGALERIJ

HET HOOFDBESTUUR FELICITEERT DE ONDERSTAANDE LEDEN MET HUN 25-JARIG LIDMAATSCHAP VAN DE AVOM EN SPREEKT HAAR DANK UIT VOOR HUN LANGDURIG BETOONDE TROUW AAN DE VERENIGING.

NAAM	WOONPLAATS	AFDELING	NAAM	WOONPLAATS	AFDELING
Arendsen, J.A.	Loenen	Algemeen	Jong, M.R. de	Den Helder	Den Helder
Bake, J.L.	Emmeloord	Amsterdam	Koedijk, J.	Zuid - Scharwoude	Alkmaar
Bartholomeüs, B.W.J.	Helmond	Noord-Brabant Oost	Kooten, B.J.H. van	Montfoort	Algemeen
Berg, A.J. van den	Rotterdam	Zuid Holland	Kremers, H.J.A.	Elsloo	Algemeen
Berghout, J.	Purmerend	Amsterdam	Kuipers, J.E.	Egmond Aan Zee	Alkmaar
Boone, N.	Nijmegen	Nijmegen	Kunst, J.F.G.M.	Den Helder	Den Helder
Bosch, W.A.A.	Doorn	Algemeen	Leeuwen, L.F.J. van	Weert	Limburg-Noord
Drie, H. van	Barneveld	Algemeen	Lei, R.D. van der	Emmen	Groningen-Drenthe
Elfrink, J.	Anna Paulowna	Alkmaar	Lingen, J. van	Amsterdam	Amsterdam
Elmpt, G.J. van	Vlodrop	Algemeen	Luijk, C. van	Lebork	Buitenland eu
Fortrei, J.C.	Breskens	Zeeland	Offeren, J.R. van	Nijmegen	Nijmegen
Galen, A.F. van	Meppel	Groningen-Drenthe	Olijve, J.	Giekerk	Friesland
Gellecom, J.W. van	Nijmegen	Nijmegen	Peerbolte, H.R.	'S Gravendeel	Zuid Holland
Gent, T. van	Middelburg	Zeeland	Povee, G.H.C.	Ochten	Nijmegen
Haitsma, P.J.	Lemmer	Friesland	Schierboom, B.J.W.H.	Almere	Amsterdam
Heide, R. v.d.	Lochem	Salland	Steenbekkers, H.J.L.	Boxtel	Noord-Brabant Oost
Hendriksen, H.J.W.	Sneek	Friesland	Vandewalle, J.F.H.	Beverwijk	Amsterdam
Hilst, H.J. van	Zutphen	Algemeen	Versteeg, C.	Zwijndrecht	Zuid Holland
Hoeven, H.G.M. van der	Den Haag	Zuid Holland	Visser, P.	Assen	Groningen-Drenthe
Hooyboer, A.T.IJ.	Assendelft	Amsterdam			

HOOFDBESTUUR

IN MEMORIAM

NAAM	RANG-STAND	AFDELING	WOONPLAATS	GEBORTE DATUM	DATUM VAN OVERLIJDEN
Verbeek, D.	De Poort 23	Noord Brabant	Andel	12/18/1943	4/13/2025
Wiel vd	kastanjestraat 8	Noord Brabant oost	Oisterwijk	3/6/1939	4/4/2025
Lankreijer F.C	Begijnenstraat 65	Nijmegen	oss	8/18/1934	5/27/2025
Wee, P.L.J	Brittendreef 8	Noord Brabant oost	Tilburg	12/4/1935	
Bruin de M.W	Loolaan 352	Salland	Apeldoorn	1/9/1940	7/30/2025
A.P.Vingerling	Dr.W.Dressstraat 46	Zuid-Holland	Zuidland	2/12/1940	8/16/2025
Oene, R.E	Timorstraat 179	Amsterdam	Haarlem	2/19/1941	

NIEUWE LEDEN

NAAM	DIENSTVAK/RANG	AFDELING	WOONPLAATS
Rovers, M.C.	Donateur	Zuid-Holland	Den Haag
Waslander, S.	Donateur	Zuid-Holland	Den Haag
Nijhuis, J	lid	Den Helder	Den Helder
Oostveen, M.P.A	WTD/LTZ2OC	Den Helder	Juliaanadorp
Enting, g	Matr/1lda	Groningen/Drente	Zuidlaren
Hoving, R.J	Kpl/Rmmt	Zeeland	Arnhemuiden
Meijer Th.P	Matr/1	Zuid-Holland	Leiden

CONTACTGEGEVENS AVOM AFDELINGEN

AFDELING ALKMAAR

Siem Smit, voorzitter,
lid Raad van Afgevaardigden
T: +31 (0)226 317 823
E: e-mail: siemtuigo@ziggo.nl
Wim Groot, secretaris
T: +31 (0)72 571 4117
E: e-mail: tiny.groot@wxs.nl

AFDELING AMSTERDAM

NL28 INGB 0003 0633 58
Harry Bijleveld, voorzitter,
Lid Raad van Afgevaardigden
T: +31 (0)294 253 417
E: hbijleveld@hetnet.nl

Wim de Weerd, secretaris,
T: +31 (0)6 496 414 90
E: moeka@quicknet.nl

AFDELING DEN HELDER

Voorzitter a.i.:
E.C.M. (Emile) Roegies /
Lid Raad van afgevaardigden
T: +31 (0)223 635 566
E: ecm.roegies@kpnmail.nl

AFDELING FRIESLAND

Henk Hendriksen, Contactpersoon.
lid Raad van Afgevaardigden,
T: +31 (0)6 513 565 33
E: hjw.hendriksen@gmail.com

AFDELING GRONINGEN-DRENTHE

R.H. Nienhuis, voorzitter, lid Raad van
Afgevaardigden
T: +31 (0)6 506 655 12
E: roelf.007@home.nl

AFDELING LIMBURG-NOORD

Hans Peters, voorzitter
T: +31 (0)774 742 349
E: hans.maja@outlook.com
H.M.P. Geerlings, secretaris
T: +31 (0) 77 474 27 74
E: hermgeerlings@home.nl

AFDELING NIJMEGEN

Voorzitter: Vacant
Penningmeester: **Roel Kasper**
Lid: **Henk Nillesen**
Lid: **William Megens**
Lid: **Jan Roelof van Offeren**

AFDELING NOORD-BRABANT OOST

Contactpersoon: **Frits Heidendaal**
Lid raad van afgevaardigden
T: +31 (0) 614 713 319
E: fritsheidendaalheidendaal1938@gmail.com

AFDELING NOORD-BRABANT WEST

Voorzitter: Vacant
Aanspreekpunt Algemene zaken:
Frank Duivenstein,
E: fgduivenstein51@gmail.com
T: +31 (0)6 376 160 12
Lid Raad van Afgevaardigden:
J.B.H.M. (Hans) Zengerink.
T: +31 (0)6 273 655 92
E: leeuw307@ziggo.nl

AFDELING OOST-OVERIJSSSEL

NL03 INGB 0006 4933 40
Allart Oldejans, voorzitter
Lid Raad van Afgevaardigden
T: +31 (0)6 463 427 32
E: aoldejans@xs4all.nl
Gerrit van Gils, secretaris
T: +31 (0)6 517 505 45
E: gerritjanvangils@gmail.com

AFDELING SALLAND

NL62 INGB 0000 2798 16
Jan Hopster, voorzitter
Lid Raad van Afgevaardigden
T: +31 (0)6-14197010
E: hopster1@xs4all.nl
Rob van den Bosch, secretaris
T: +31 (0)6 288 893 57
E: r.bosch01@kpnmail.nl

AFDELING ZEELAND

NL35 RABO 0389 3647 97
Jan Foekking, voorzitter
T: +31 (0) 118466676
Rob Schouw, secretaris
Lid Raad van Afgevaardigden
T: + 31 (0)6 481 804 46
E: schouw@vlissingennet.nl

AFDELING ZUID-HOLLAND

Interim Voorzitter: **Koos van der Spek**
T: +31 (0)6 252 953 07
E: jsvds57@gmail.com

Secretaris: **Adriaan van Stolk**
T: +31 (0)6 532 998 77
E: aw.van.stolk@gmail.com
Bestuurslid: **Ton Bijster**
T: +31 (0)6 509 585 88
E: tonbijster@gmail.com

MAAK VAN UW SECRETARIS GEEN SPOORZOEKER

Geef tijdig een verandering door van uw uw huis- e-mailadres of telefoonnummer.
secretaris@avom.nl

AVOM SHOP

NR.	ARTIKEL	PRIJS
9302	Blazer Badge	€ 6,00
9303	Schouder epaulet (per set)	€ 8,50
9304	Stropdas	€ 12,50
9306	Reversspeld (pin)	€ 3,00
9309	Knopen (set van 6 groot en 6 klein)	€ 16,00
9315	Naambadge	€ 25,00
9317	Baret (vloot)	€ 23,50
9318	Anker (voor baret vloot)	€ 7,50
	Baret inclusief anker in één bestelling	€ 25,00
9323	Trui (vloot)	€ 55,00
9324	Parka (vloot)	€ 85,00
9325	Overhemd korte mouw	€ 21,00
9326	Overhemd lange mouw	€ 22,00

LEVERTIJD

Binnen 20 werkdagen, afhankelijk van beschikbaarheid.

Bij eventuele opmerkingen over levertijd en/of artikel, melden bij beheerder AVOM-SHOP Wim Brons, M: 06-22467441, E: w.brons@avom.nl

De AVOM-artikelen 9301 t/m 9328 zijn te bestellen door overmaking van het bedrag op rekening: NL31 ABNA 058 863 11 16 ten name van AVOM, met vermelding van maatvoering en verzendadres. Voor buitenlandse betalingen ook BIC-nummer vermelden: BIC ABNANL2A

Alle artikelen zijn inclusief verzendkosten.

Maatvoering is volgens standaard confectiematen.

Retourzending door foute opgave van maatvoering zijn voor eigen rekening.

Blazer Badge

Epauletten

Baret

Stropdas

Pin

Naambadge

Pilot shirt

Parka

Trui